

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericbt 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N. V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777 „AU PARADIS” Firma WEBER & BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinssestraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutir. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

INHOUD: De Toekomst der Jongeren. — Over het Bevolkingsvraagstuk in Indonesië en de uitbreiding van den Dienst der Volksgezondheid. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Int. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdelingen: (I. Amsterdam, II. Apeldoorn). Mededeelingen: (I. Van het Dagel. Bestuur, II. Van het Inform.-Bur.) — Mutatiestaat van 6 tot 13 Januari 1926.

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805
HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

Instituut R. KUYPER
Amsterdam R. Vinkeleskade 61
Gecomb. mondel. en schriftelijke opleiding, met club- en privaattlessen in alle hoofdplaatsen.

M.O. Staatsinrichting

M.O. Staath.h.kunde, alle acten Boekhouden (ook Staatspraktijkdiploma) Gemeenteadministratie. Ook studiegelegenheid voor hen die geen examen wenschen te doen. Prospectus met examenresultaten, aanbevelingen en opgave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak, alsmede proefles op aanvraag kosteloos.

Evenwel, al lezen de deskundigen de toekomst dan ook niet als uit een boek, hun kennis stelt hen in staat — en het is hun groote verdienste — de te verwachten gevolgen bijtijds te onderkennen en in grove lijnen aan te geven ten bate der Overheid die, leiding moedende geven, er haar voordeel mee kan doen. Ook anderen kunnen er hun profijt mee doen. Want tenzij eene regressie van de bevolkingstoename mocht intreden — waar het er niet naar uit ziet — zal de bestaansstrijd wel voortdurend moeilijker worden en het is om die reden dat het hier vluchtig besproken onderwerp in verband gebracht wordt met de toekomst onzer jeugd, voor wie Nederland nog altijd zulk een prachtig debouché kan aanbieden in Oost- en West-Indië.

En heilzaam zal het zeker zijn voor het jonge volkje in al zijn geledingen der samenleving, — zelfs indien men het vraagstuk der overbevolking afscheidt — indien het zou kunnen worden doordrongen van het besef dat Nederland wel een klein land is maar een groot Rijk en dat ieders persoonlijk belang het beste gediend wordt, niet door bij moeder's pappot te blijven, maar door de wereld in te gaan en dat belang dienstbaar te maken aan de behoeften van ons groote eilanden-rijk in Oost en West, waar voor jongens en meisjes die willen, — en daardoor ook zullen kunnen — nog altijd en tot in onafzienbare tijden, een goede toekomst is verzekerd.

H.H. SECRETARISSEN der afdelingen worden er nogmaals beleefdelijk aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

GEVESTIGD

FOTOGRAFISCH ATELIER
H. THEOBALD

voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.

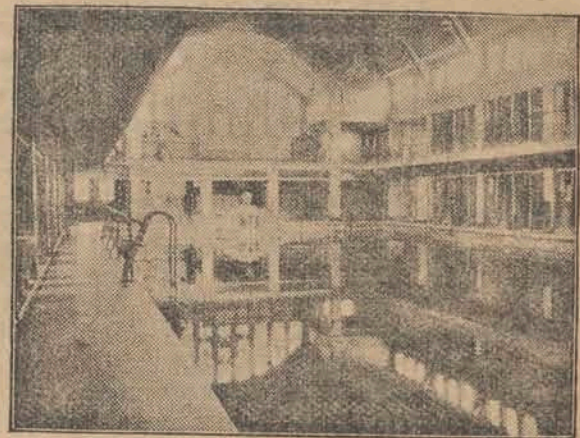
BATAVIA-SOERABAIJA.

LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.

TELEPHOON 33770.

’S-GRAVENHAGE.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
in de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Accountantskantoor VAN LINGE

Wilhelminastraat 80 - DEN HAAG - Tel. 70922

Vertegenwoordiging in Ned.-Indië:
ADMINISTRATIEKANTOOR „UNIE”,
WINCKEL, DE LANGE & CO., Malang (Java)

BELASTINGZAKEN, ACCOUNTANCY en Administratiën in Nederland en Ned.-Indië

E. D. VAN LINGE Rzn., Accountant, Den Haag
E. W. A. SNOEK, Oud-Insp. der Dir. Bel., „ ”
J. O. KOLKMEIJER,
Oud-Insp. van Financiën in Ned.-Indië.
W. J. L. DE LANGE, Accountant, Malang (Java)

De Toekomst der Jongeren.

Tot de groote problemen tegenover welke de Overheid zich, in onze dagen, gesteld ziet, behoort de snelle aanwas der bevolking, voornamelijk in onze groote steden.

Het is dan ook verklaarbaar dat in den laatsten tijd zij die van dit onderwerp studie gemaakt hebben, zich doen hooren en hun licht laten schijnen door woord en schriftuur op deze gewichtige zaak, wat dan als gevolg heeft (kan hebben) dat het groote publiek, daartoe in staat gesteld door de verslagen van de pers, er zijn aandacht aan schenkt en er leering uit trekt.

Dit laatste vooral is noodig. Want, wanneer men zich rekenschap gaat geven van wat het beduidt dat, om een enkel sterk voorbeeld aan te halen, een stad als Den Haag in de laatste 30 jaren met een paar honderd duizend zielen toenam en in de volgende 30 jaren een ongeveer even groote toename wordt verwacht, terwijl de andere groote plaatsen hierbij wel achterbleven, maar toch met betrekkelijk geringe verschillen, dan vraagt men zich af wat de toekomst die zoo nabij is, voor het opkomend geslacht in die groote centra len zal.

Het is hier niet de plaats het probleem als zodanig te bespreken, het zou geen waarde hebben; noch om beschouwingen te houden over de wijze waarop de samenleving van morgen deze naderende vloedgolven van menschen in kleiner tijdsperiode zal hebben te verzwelgen. De deskundigen zelven zijn het hierover niet altijd eens en al mogen zij op dit punt een meer profetische blik hebben dan de gewone menschen, profeten zijn zij niet.

Alle theorie is „grau”, maar daar waar zij pas-klaar zou worden gemaakt aan de ontwikkeling van toekomstvraagstukken als het onderhavige, is ze gevaarlijk, „feldgrau”.

VAN GULIK's Wijnhandel
 2e Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
 's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen 6113

M. STEINS - DEN HAAG
 Korte Houtstraat 14^a
 VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
 SCHOEN-REPARATIËN 6115
 n uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend
Eerste klasse Maatwerk.

Tandarts Dr. A. KERVEL
 Frederik Hendriklaan 45
 DEN HAAG TELEF. 50122
 Spreekuur 9-3
 Belangrijk verlaagd Tarief
 bij contante betaling. 6037

n.v. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJ
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEFOON
 DEN HAAG 14427 6217

 Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

A. SCHRÖDER & CO
 GROENMARKT 25, 26, 28
 'S-GRAVENHAGE 6176
OPRUIMING
 VAN EENIGE
 EIKEN SLAAPKAMER-
 AMEUBLEMENTEN
 WOLLEN- EN
 DONSDEKENS
 SPREIEN
 EEN PARTIJ
 JAPAN- EN
 CHINAMATTEN
 ZEER VOORDEELIGE PRIJZEN

NAAR KANTOOR
 Wij leiden U op en zorgen voor plaatsing in goede betrekkingen
 Prospectus gratis. STENO-DACTYLO INSTITUUT
SCHOEVEERS Stadhouderspl. 3 Noordeinde 13
 DEN HAAG DELFT

Over het Bevolkingsvraagstuk in Indonesië en de uitbreiding van den Dienst der Volksgezondheid¹⁾
 door
 H. F. TILLEMA.
 (Vervolg).

Van de inwerking der cultuur in Indonesië door gebrek aan cijfers, weinig positiefs bekend.

Wanneer we trachten na te gaan hoe de inwerking der Europeesche cultuur op de bevolking van het uitgestrekte Indonesië is geweest, dan moeten we erkennen, dat wij van dien invloed weinig weten. Dit is te wijten aan de omstandigheid, dat Nederland's belangstelling zich beperkte tot Java en dan voornamelijk tot de producten die de bevolking van dat eiland met behulp van Westersch intellect, produceerde. Indirect had men het grootste belang bij een ruime en krachtige bevolking, maar in de meening verkeerd, dat die bevolkingsaanwas zeer snel plaats had, had men voor het vraagstuk van de vermeerdering der bevolking weinig belangstelling. Nu is die vermeerdering, die men schat op 500.000 menschen per jaar een veronderstelling, die niet op juiste gegevens berust. Als men wat lichtgeloovig is, gelooft men diegenen, die van meening zijn, dat de bevolking van Java zich van 1800 tot 1920 vermeerderd heeft van ± 4.000.000 tot ± 38.000.000. De bevolking zou zich dus vernegenvoudig hebben in hetzelfde tijdstip waarop zich die van Engeland, Scandinavië, Nederland, Duitschland slechts verdrievoudigd heeft! Reeds in 1885 merkte Van Kesteren op: „vooralnog geeft de Indische statistiek niet alleen een onvolledige, maar ook in vele opzichten een onjuiste voorstelling van de werkelijkheid en daarop te wijzen acht ik als plicht. Personen, die niet in staat zijn zelf eenige kritiek uit te oefenen, ziet men hier te lande en in de koloniën de statistiek aangrijpen als een middel om politieke stelsels te toetsen of economische vraagstukken op te lossen en klakkeloos nemen zij die cijfers voor waarheid aan als om het woord van Thiers te bevestigen: „La statistique c'est l'art de préciser ce qu'on ignore.“ „Van hun overmoedig dilettantisme“ — vervolgt van Kesteren — „mag de goed geloovige natie, maar vooral Indië, niet het slachtoffer worden.“ Ik merk hierbij op, dat v. Kesteren aan de hand van Koloniale Verslagen bewijst, dat de opgaven der bevolkingscijfers niet deugen. Een ander publicist, E. de Waal, schrijft in 1876, dat naar de hoegroothed der bevolking van Java in 1860 niet anders dan grovelijk gegist kan worden. Voor 1855 wil dezelfde schrijver een correctie aanbrenge van niet minder dan 26 % naar boven! Weet men van de vermeerdering der bevolking niets met juistheid, wel weet men, dat aan de sanitaire toestanden op Java heel wat ontbreekt! Men weet, dat b.v. mijnwormziekte de menschen in hooge mate lichamelijk en geestelijk hindert. Men weet

¹⁾ *Verbetering.* In het vorig Nr. van het Kol. Weekblad is een belangrijke drukfout blijven staan; op blz. 4, linkerkolom, regel 29 van boven: moet 100 % vervangen worden door 100 per mille.
 Van de gelegenheid gebruik makend, bieden wij den hr. Tillema openlijk onze verontschuldiging aan dat in het jaaroverzicht (opgenomen in 't laatste Nr. van jaarg. 1925) met geen enkel woord melding is gemaakt van zijn Indische reis in het afgelopen jaar, ter bestudeering der hygiënische toestanden in de buitengewesten. Het was een niet goed te praten verzuim, dat — naar wij hopen — de hr. T., voor wiens sympathiek streven wij grooten eerbied hebben, o.a. blijkend uit ons Naschrift bij zijne in het K. W. verschenen interessante „Reisbrieven“, niet aan opzet zal willen toeschrijven.
 Red. Kol. Weekbl.

dit al jaren lang! En nu vind ik het vrij beschmend voor ons, dat de Amerikanen moesten komen om de organisatie, die de verbetering ter hand moest nemen, in actie te brengen.

Java's bevolking talrijk, maar de individuen vaak slap en zwak.

Talrijk is de bevolking van Java, dat is bekend, maar eveneens bekend is, dat ze vaak slap is, geestelijk en lichamelijk en dat volksziekten hierom van grooten invloed zijn. Of nu die ziekten de laatste tientallen van jaren door het intensieve verkeer zijn toegenomen, of wegen en spoorwegen, hand en verkeer te hebben bevorderd, ik vermoed het, maar weten doet men het niet. Wel is bekend dat de groote havensteden in hooge mate besmet zijn met geslachtsziekten, en dat die ziekten het heel land doordringen. Elke suikerfabriek moet een centrum van besmetting zijn. En die geslachtsziekten zijn van groote beteekenis voor het bevolkingsvraagstuk. Zoo ook tuberculose. Het schijnt dat t.b.c. reeds veel voorkomt onder de Javaansche bevolking. Dit is ook een kultuurziekte. De eenige ziekte die men, practisch gesproken, onder de kenbaar heeft, is pokken. De bestrijding dier ziekte is in Java, de omstandigheden in aanmerking genomen, zeer goed geregeld. Ook het cholera-spook, dat allen, die lang op Java hebben geleefd, maar al goed kennen, schijnt niet meer zoo gevaarlijk te zijn — dank zij de massa-insputingen — als vroeger. Maar de ziekten, die de volkskracht ondermijnen: mijnwormziekte, malaria, bestrijdt men niet op krachtige wijze. Hetzelfde is het geval met framboesia, terwijl toch de bestrijding zoo gemakkelijk en men met die bestrijding op zoo sprekende wijze zou kunnen demonstreeren hoe goed Nederland met den Javaan meent! Ik weet zeer goed, dat gedaan wordt wat er met de daarvoor beschikbare middelen kan worden gedaan, maar de kneep hem juist hierin, dat er te weinig middelen beschikbaar worden gesteld! Een goed landbestuur die te streven niet naar het opkomen van een talrijke bevolking, maar vooral naar een, die krachtig is van geest en van lichaam.

Aan de onjuiste bevolkingsstatistieken schrijft het voor een groot deel toe, dat dit te weinig wordt ingezien. Men denkt door het treffen van maatregelen, die den economischen bloei bevorderen, het bevolkingsvraagstuk in het goede spoor te leiden.

Eenzijdigheid schaadt.

Deze eenzijdigheid zal zich wreken, want economische verbeteringen gaan gepaard met nauwer contact, sneller verkeer en beide bevorderen de verspreiding van ziekten en kwalen, waaronder laat ik het noemen maagdelijke bevolking, die gaat leiden. Dus niet alleen meer havens, meer trams, meer spoorwegen, betere wegen voor auto's, meer rubber, meer suiker, meer koffie, meer tabak, meer coprah, meer kapok voor de wereldmarkt, meer sawahs, meer rijst, meer poliwiid voor den Javaan, maar tegelijkertijd meer salvesan, meer chenopodiumolie, beter inzicht in de noden der bevolking, meer maatregelen die de Javaan beschermen tegen den invloed der maatschappelijke regelen op economisch gebied, opdat hij niet allegeestelijk talrijk blijve, maar ook geestelijk en lichamelijk krachtig worde. Dit wat Java betreft.

Invloed der cultuur in de Buitengewesten.

Wanneer we nagaan welke kultuurinvloeden hoofdzak in de Buitengewesten werkzaam zijn, dan vinden we de volgende: het B.B. (de Compagnie), de Zending, de cultuurondernemingen, verkeer en handel. Het bestuur legt wegen aan, eischeerendienst, legt belastingen op, spreekt recht, zorgt met politie of soldaten voor orde en rust, streeft naar economische verbeteringen, bevordert het onderwijs, kortom het stelt belang in zoo alles wat de menschen al of niet interesseert en moet zich ook met alles. Moet dit doen. De Zending

Dr. A. VAN THYN
 BENTINCKSTRAAT 31
 DEN HAAG • TELEF. 5331

Privaatlessen Wiskunde

F. BAGGERMAN Jr.

Schoorsteenvegerij „Dunoor“

Metselaar en Loodgieter

Morsestraat 6 DEN HAAG Telef. 30503

ding verricht naast haar eigenlijk zendingwerk ook socialen arbeid. Ze voedt jongens op tot goeroe's, meisjes tot huisvrouwen, geeft onderwijs, verbindt zieken en gewonden, heeft hier en daar een ziekenhuisje, bemoeit zich met tal van gewoonten, zeden, gebruiken, die diep ingrijpen in het zieleven van den Indonesiër. Moet dit doen.

De cultuurmaatschappijen beteekenen in de Buitengewesten heel weinig, op een deel van Sumatra na. Handel en verkeer zijn van grooter beteekenis, omdat hierdoor talrijke verplaatsingen van menschen plaats vinden en veel nauwer contact met de buitenwereld ontstaat, dan dit vroeger het geval is. Ik merkte reeds op, dat contact beteekent: gevaar, vooral in een eilandarchipel met z'n \pm 350 hovenplaatsen, waar van quarantainemaatregelen, op zeer enkele uitzonderingen na, geen sprake kan zijn.

In de berichten der zending treft men herhaaldelijk opmerkingen aan over den noodlottigen invloed van het zoeken van boschproducten (dammar, rottan) op het familieleven, hoe het hakken van ebbehout gepaard gaat met misbruik van jenever en hoe de dobbelzucht er door in de hand wordt gewerkt. Ik weet zeer goed, dat aan dit alles niet veel te doen is, maar ik meen goed te doen op te merken, dat niet alleen Hollandsche visch, maar ook tropisch ebbehout, tropische dammar, tropische rottan duur worden betaald!

Het is niet mogelijk om categorisch de invloeden van bestuur, zending, handel, verkeer en cultures na te gaan, 1e. omdat hiervoor nauwkeurige kennis noodig is; 2e. omdat er bijna geen gegevens bestaan, cijfermateriaal waaruit men zou kunnen putten. Ik zal me daarom bepalen tot hetgeen ik zelf zag en opmerkte. Dit kan niet anders zijn dan illustratiemateriaal.

Medan en Deli.

Op mijn reis bezocht ik eerst Medan en omgeving. Het viel mij op, dat in het zeer belangrijke cultuurgebied geen inspecteur van de volksgezondheid zetelde. Men zal zeggen: de tabakkers van het Deli'sche zorgen in sanitair opzicht zoo goed voor hun werkvolk, dat een gouvernementsambtenaar er niet noodig is. Men beroept zich op de sterftecijfers van Deli, die zelfs vergelijkbaar met die van de meeste leeftijden en omstandigheden corresponderende bevolkingsgroepen in Europa toelaten. Maar men vergeet, dat de vitaliteit van een bevolking vooral tot uiting komt in het geboortecijfer en het kindersterftecijfer. Sedert eenigen tijd is Dr. Vervoort bezig door het verzamelen van gegevens kijk op dit vraagstuk te krijgen. Ook de arbeidsinspectie verzamelt materiaal, maar echte belangstelling ontbreekt!

In een uittreksel van een artikel in het Geneesk. Tijdschr. v. Ned.-Indië in de N. R. Ct. van 1 Juli 1925 las ik, dat een arts een onderzoek had gehouden in een bergkampong in het Gajoe-land. Hij vond daar een geboortecijfer voor één jaar van 31.4 per 1000 inwoners, welk cijfer hij hoog vond. Hij vergelijkt het met het geboortecijfer van Nederland, dat in 1924 bedroeg 26.6 per 1000 ¹⁾.

Onjuiste vergelijking.

Deze vergelijking is onjuist, want Nederland met zijn groote steden is geen vergelijkbaar object. En het allegorische en Duitsche schrijvers meenen, dat wanneer bij een tropische bevolking, waarbij elke vrouw trouwt, er praktisch gesproken geen ongetrouwde mannen en vrouwen zijn, en er ook geen kindersterftecijfer heeft, het geboortecijfer beneden 1000 is, er ongezonde toestanden heerschen. Het cijfer voor de Atjeh'sche kampong is dus te laag! In een andere publicatie wordt geschreven over het kindersterftecijfer op een onderneming in het Deli'sche. Het kwam daar in sommige kampongs overeen met het zeer lage van dat van enkele beruchte kampongs te Batavia. Dit alles niet-

¹⁾ Het geboortecijfer in Rusland is \pm 48 per 1000 inwoners.

tegenstaande de gezondheidstoestand der volwassenden er goed is. Te verwonderen is het niet, dat het geboortecijfer in het Deli'sche laag, het kindersterftecijfer vaak hoog is, als men weet, dat geslachtsziekten er zeer verspreid zijn en deze leiden tot steriliteit en abortus, terwijl het werk der vrouwen in de tuinen natuurlijk de kinderbehandeling allerminst ten goede komt.

Tuberculose moet in Medan zeer veel voorkomen. Cijfermateriaal bestaat er niet. Te verwonderen behoeft men er zich niet over, dat in het Deli'sche weinig belangstelling voor het bevolkingsvraagstuk bestaat, want men kon steeds putten uit het menschenreservoir Java en invalide menschen terugzenden.

Er is, zoo zei ik, een begin van belangstelling in het Deli'sche. Men moet echter wel bedenken, dat kritiek der medici op de gesties der leidende personen in de cultures daar uiterst moeilijk is! In Deli mag men loven, niet kritiseeren.

Geen onafhankelijk orgaan in Deli, dat controleert.

Daarom zou het zoo nuttig zijn als er in het Deli'sche een onafhankelijk gouvernementsorgaan bestond, dat studie maakte van het onderwerp.

Wil men, om een voorbeeld te noemen, de poenale sanctie afschaffen, dan moet er een vaste, gezonde bevolking zijn, waaruit men de werkkrachten kan putten; de invoer van werkkrachten uit andere streken dient in afzienbare tijd te worden gestopt, tenminste voor een groot deel.

Van Deli kwam ik op de Karohoogvlakte.

Bataklanden.

Zooals bekend, is er een weg aangelegd van de Bataklanden naar Medan. Die weg is voor de Bataks van groot economisch voordeel gebleken. Het verkeer er op is groot. Maar aan dat verkeer is een zeer groot nadeel verbonden: de Bataks gaan met volle grobaks naar Medan, verkoopen hun producten en een deel van het geld komt terecht in de horden. Daar infecteeren de mannen zich. De mannen gaan terug naar hun woningen en infecteeren hun vrouwen. De vrouwen worden steriel. Omdat de mannen kinderen willen hebben, en ze niet weten dat de steriliteit aan hen zelf ligt, nemen ze een andere vrouw, die ook wordt geïnfecteerd. De afgedankte, geïnfecteerde vrouw zoekt omgang met andere mannen en zoo verspreiden de ziekten zich in korten tijd door een heel volk. Ook het gevaar van tuberculose dreigt, want de infectie wordt door het nauw samenwonen van menschen — eenige gezinnen per woning — zeer in de hand gewerkt. Het is dan ook verklaarbaar, dat de Zending, die dit alles voelt en weet, uitbreiding van cultures, wat gepaard gaat met infiltratie van vreemd werkvolk tusschen de gezeten bevolking, met leede oogen aanziet.

Niet alleen ziekten treden binnen, maar ook andere gewoonten, zeden, gebruiken. De vreemden staan tegenover oude, eeuwaardige instellingen anders dan de oude bevolking, waarvan het gevolg is, dat ook op psychisch gebied die oorspronkelijke bevolking uit haar evenwicht geraakt. 't Komt alles zoo plotseling, 't overvalt de menschen zoo en in mijn inleiding wees ik er reeds op, hoe noodlottig dit kan worden.

Sibolga.

Ik kwam te Sibolga, het stadje, dat in sanitair opzicht het troetelkindje van den B. G. D. was. Assainceeringswerken zijn er aangelegd, 't was een lust om het te zien. De malaria was zoo goed als verdwenen. Mag men recente krantenberichten gelooven, dan heerscht er nu weer malaria in vrij hevige mate. Ik schrijf dit toe aan het feit, dat er geen sanitaire controle is.

Nias.

Ook Nias bezocht ik. De bevolking lijdt er in hevige mate aan malaria, mijnwormziekte en framboesia. De arts te Goenoeng Sitoli had succes met

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE - ZUIVELBEREIDERS -

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen concurrerenden prijs prima kwaliteit Melk en Zuivelproducten. Probeert U eens onze Prima Roomboter, de kwaliteit zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks verschenen aan huis bezorgd.

Maison ELEGANTE

Dameskleeding

CHIQUE Coupe

APARTE Modellen

NOUVEAUTÉ's

voor de billijkste prijzen

OOK MODERNISEEREN

Celebesstraat 32 - DEN HAAG - Tel. 13885

VAN MOORSEL & Co

KERKPLEIN 11-12 - 's-GRAVENHAGE

Speciaal adres voor het voordelig installeren van Woningen

Ruime keuze in: **BEDDEN-MEUBELEN TAPIJTEN** tegen uiterst voordelige prijzen

Leesfauteuil m. prima kussens f23⁵⁰

ZOOEVEN VERSCHENEN:

DOOR DE LUCHT NAAR INDIE

door

A. N. J. THOMASSEN A THUËSSINK V. D. HOOP met 112 illustraties op kunstdrukpapier naar foto's, tijdens den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90

Zendt per omgaande uwe bestelling aan

N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL VOORHEEN M. M. COUVÉE

Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752

Filialen:

Klimphof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

MAGASIN DE NOUVEAUTE'S v.h. Gebr. LEVIJ

Hoofdstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162

DAMES- EN KINDERCONFECTIE

MODE-ARTIKELN - LINGERIE CORSETTEN

HOEDEN, enz.

DANS-INSTITUUT DE HEER EN MEVROUW BROK
DIPLOMÉ
HOFWIJKPL. 74c - TEL. 13959 - DEN HAAG
GEVESTIGD SEDERT 1912.

PRIVÉ-DANSLESSEN VOOR ELKEN LEEFTIJD DAGELIJKS EN OP EDER UUR à f 2.50 PER LESUUR. 5223
EDERE VOLGENDE LEERLING(E) OP HETZELFDE LESUUR f 1.—
VELE INDISCHE FAMILIES GENOTEN BIJ ONS DANSONDERWIJS
SPREEKUR DAGELIJKS VAN 9 UUR VOORM. TOT 10 UUR NAM

Reparatie-Inrichting H. B. M. WEIJERS
van Speijkstraat 164 Den Haag

ALTE VOORKOMENDE REPARATIES
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN: 5081

H. Zol. en Hak. f 2.25	D. Zol. en Hak. f 1.50
Heeren Zolen . . f 1.50	Dames Zolen . . f 1.10
Heeren Hakken . f 0.75	Dames Hakken . f 0.40
Kinderwerk naargrootte	Gen werk f 0.50 hooger

164 VAN SPEIJKSTRAAT 164
TUSSCHEN VAN DIEMENSTR. EN TASMANSTRAAT

DENKT
U wel aan ons blad voor
Uw reclame?

VILLA TE KOOP.

Helft van dubb. VILLA, beneden Hal, 2 Kamers (suite en erker) overdekt Terras, Ontvangkamer, Keuken. Closet. Waterleiding, Gasleiding, Electrisch licht. Etage: 3 groote Slaapkamers met twee Balcons, vaste Waschtafels, Badkamer, Closet, groote Zolder. Dienstb. kamer. Schuur en aangelegden Tuin, dicht bij Station, schitterend uitzicht. Koopprijs slechts f 8700.— bij P. MAN, Steenhofstraat 5 bij 't Station Soestdijk. Vraagt gratis en franco Woningcourant. 5130

Koude in Holland

Bestel Uw Brandstoffen bij de

Handelsvennootschap

1/2 C. BOSMAN & CO.

te Den Haag. U bekomt prima kwaliteiten tegen scherp concurrerende prijzen. Vraagt prijscourant bij aankomst in Holland

Kantoor en Magazijnen:
2e Lulofdwarsstraat 14 (Laakhaven)
TELEFOON 16801 en 32570. 5089

MEISJESSCHOOL voor L. O. en (M.) U. L. O. der VEREENIGING VAN SPEYKSCHOOL

Van Speykstraat 34 - 's-Gravenhage

OPLEIDING voor H. B. S., Gymnasium en Lyceum. Aansluiting bij de 3e klasse H. B. S. uit de 3e Mulo-klasse. Opleiding voor Eind-Examen Mulo A en B. Prospectus en 12de jaarverslag op aanvraag. Spreekuren op Maandag en Vrijdag van 3-4 uur. De Directrice G. W. RUINEN.

zijn insputtingen. Wilde er mee doorgaan en dan nog op intensiever manier. Maar 't werd hem verboden. Het ziekenhuisje daar verkeerde in een toestand, zoo schandelijk, dat ik geen woorden kan vinden om 't uit te drukken. Zooals gezegd: de bevolking lijdt in hevige mate aan genoemde ziekten; ze is apatisch, zwak en slap.

Het militaire kampement te Telok Dalem was 'n verschrikking! De allerhevigste malaria heerscht er. De ligging van het kampement is verkeerd gekozen: vlak bij een moeras. Men dempt het. Als men het tempo van thans volgt, zal het na 7000 jaar gedempt kunnen zijn!

De vrouw een lastdier.

Overal in de Buitengewesten werkt de vrouw als een lastdier. Zelfs in de cultureel hoog staande Padangsche Bovenlanden. Nergens zag ik meer inrichtingen van onderwijs dan daar. Desniettegenstaande lijdt de Menangkabausche vrouw onder het zware werk dat ze moet verrichten om haar kinderen te voeden en te kleeden.

In tal van streken lijdt de vrouw even goed als de man aan malaria, framboesia, mijnwormziekte. Maar de man kan vaak rust nemen, de vrouw moet 's ochtends vroeg al opstaan om het potje voor den man en kroost te koken. Nooit heeft ze rust! Ontspanning evenmin. En de weinige ontspanning die ze had, ontnemt men haar vaak: de eenige ontspanning waaraan ze mee mocht doen, het dansen, werd door de Zending verboden, omdat het gepaard ging met sexueele handelingen, die een Christen niet mag toestaan.

(Slot volgt).

Van Week tot Week.

Dinsdag 5 tot Maandag 11 Jan. 1926.

Een wensch van de Koningin en den Prins. H. M. de Koningin en Z.K.H. de Prins hebben met groote waardeering kennis genomen van de plannen, welke zoowel hier te lande als in de Overzeesche gewesten ontstaan zijn om H.M. en Z.K.H. blijken van afhankelijkheid te geven ter gelegenheid van de herdenking van H. D. zilveren huwelijksfeest, hetzij in den vorm eener bloemenhulde, dan wel in den vorm van meer blijvenden aard.

De Koningin en de Prins stellen er prijs op te verklaren, dat het H.M. en Z.K.H. groote voldoening zou schenken, indien de bedragen, die men hiervoor beschikbaar had willen stellen, voor zoover dit thans nog mogelijk mocht zijn, in stede daarvan werden bestemd tot leniging van den grooten nood in de door den watersnood geteisterde gebieden.

Grafmonument voor Generaal J. B. van Heutz. De commissie tot hulding van de nagedachtenis van Generaal J. B. van Heutz deelt mede, dat in een van de afdelingen der tentoonstelling van het Nederlandsch Kunstverbond, te houden in het Stedelijk Museum te Amsterdam, welke tentoonstelling den 9en dezer is geopend, ter bezichtiging zullen worden gesteld de vier op de door de jury uitgeschreven prijsvraag ingekomen ontwerpen van het grafmonument voor wijlen Generaal J. B. van Heutz.

Het grafmonument, hetwelk zal worden uitgevoerd naar het gekozen ontwerp, zal worden opgericht op de Nieuwe Oosterbegraafplaats te Amsterdam.

Doorvoering van het Plan-Deterding. De Vereeniging Jan Pietersz. Coen, opgericht naar aanleiding van een voorstel van Sir Henry W. A. Deterding om de belangstelling voor Nederlandsch-Indië te vermeerderen, stelt in 1926 voor enkele leeraren van Middelbaar en Hooger Onderwijs de gelegenheid open een studiereis door Nederlandsch-Indië volgens het z.g. Deterding-Plan te maken.

De reis geschiedt voor rekening van de vereeniging en zal vermoedelijk ondernomen worden in de maanden Juli tot November.

Mr. A. Lens †. Te 's-Gravenhage is op den leeftijd van 65 jaar overleden Mr. Alexander Lens, oud-advocaat en procureur te Soerabaja.

Dr. J. H. J. van Barmen † Loo †. Te 's-Gravenhage is

op den leeftijd van 56 jaar overleden Dr. J. H. J. Barmen † Loo. De overledene heeft als geneesheer naam gemaakt in Indië en was daar vooral bekend als de stichter van het herstellingsoord Tosari, op 1777 M. hoogte op de hellingen van Smeroe en Bromo. Daar vinden tal van malaria-lijdens en zij, die kampen met aandoeningen van het darmkanaal, van lever en longen, genezing, terwijl het sanatorium tevens het uitgangspunt is van verscheiden beroemde bergtochten.

In 1910 heeft hij zijn stichting overgedaan en is naar Nederland teruggekeerd.

De totale zonsverduistering op 14 dezer. Het Bat. Nwsbl. schrijft:

Het viel ons op, dat het s.s. Vondel van de Mij. Nederland, 13 Januari a.s. van Batavia vertrekende, de zon-eclips op 14 Januari zou passeeren.

Bij navraag werd ons zulks door de Mij. Nederland bevestigd en tevens medegedeeld, dat de Vondel instructies zal ontvangen, de vaart zoodanig te regelen, dat het schip juist op het tijdstip der totale verduistering zich in deze schaduwkern zal bevinden.

De passagiers zullen hierdoor in de gelegenheid zijn het zeldzame verschijnsel van een totale zonsverduistering waar te nemen.

Pastoor van Lith S. J. †. Te Semarang is overleden Pater F. G. J. E. van Lith, geb. te Oirschot 17 Mei 1863. De overledene trad in de Sociëteit van Jezus 26 Sept. 1881 en werd tot priester gewijd 8 Sept. 1894; vóór dien tijd was hij leeraar aan het St. Willibrorduscollege te Katwijk.

Pater van Lith, die de stichter van de Java-Missie is geweest, heeft in Indië zijn geheele leven gewijd aan de Missie in al haar onderscheiden werkzaamheden en vormen. Vooral aan het onderwijs. In verband hiermede nam hij o.m. deel aan een studiereis, uitgaande van de Regering, naar de Philippijnen, om daar het schoolwezen te bestudeeren. Het door hem ingenomen standpunt ten aanzien van het Ind. onderwijs is door hem meermalen uiteengezet op de onderwijscongressen, zoowel hier te lande als in Indië gehouden. De Javaansche cultuurbeweging verliest in hem een warm vriend; men denke bijv. aan zijn streven naar verheffing der Javaansche taal- en letterkunde.

De teelt der Inlandsche gewassen. Aneta seint dd. 8 Jan. uit Paseroean: In Oost-Java werden gedurende het laatste kwartaal van 1925, 200.000 bahoe gronds minder bewerkt voor de teelt van inlandsche gewassen dan over denzelfden tijd van 1924. Madoera is er het slechtst aan toe, slechter dan Kediri en Paseroean. In December is echter nog veel bijgeplant.

De pest op Java. In de week van 22 tot en met 28 November werden in totaal 203 pestgevallen gerapporteerd, waarvan in de afdeling Wonosobo 11, Temanggung 43, Magelang 25, Djoejakarta 5, Goenoengkidoel 2, Soerakarta 12, Bojolali 1, Klaten 36, Sragen 2, Salatiga 3, Kendal 2, Pekalongan 21, Tegal 5, Poerbolinggo 35.

Politieke stroomingen. Naar Aneta uit Bandoeng seint de (Loc.) bestaat onder de Chinezen van „beter standing" een strooming voor de oprichting van een organisatie in den trant van den Politiek Economischen Bond. Indien dit niet mocht gelukken, hebben velen het voornemen zich bij den P. E. B. aan te sluiten.

Communisme. De Loc. deelt mede, dat de recherche te Bandoeng beslag legde op 500 boekjes, die aldaar ter plaatse zijn gedrukt en waarin Russische en Indonesische studenten vergeleken worden. De inhoud werd opruiend geacht. De schrijver Tadjodin is gevlucht en wordt gezocht; reeds zijn 400 exemplaren van het werkje in omloop.

Opbrengst Banka-tin. De verkoop van Banka-tin heeft in December f 4.724.336 opgebracht en in het geheele jaar 1925 f 59.518.923, tegen f 57.704.820 in 1924.

Zending Petersen †. Het Zendinggenootschap der Evang. Broedergemeente te Zeist heeft bericht ontvangen van het overlijden van zijn zending F. Petersen te Domburg (Suriname).

Benoemingen. Resident J. Tideman van Menado is benoemd tot resident van Palembang, in plaats van resident O. M. Goedhart, die benoemd werd tot gouverneur van Atjeh en Onderh.

J. L. DEBIJE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs 5086

Verzending naar de Tropen onder garantie

Official **Ford** Dealer

THE UNIVERSAL CAR

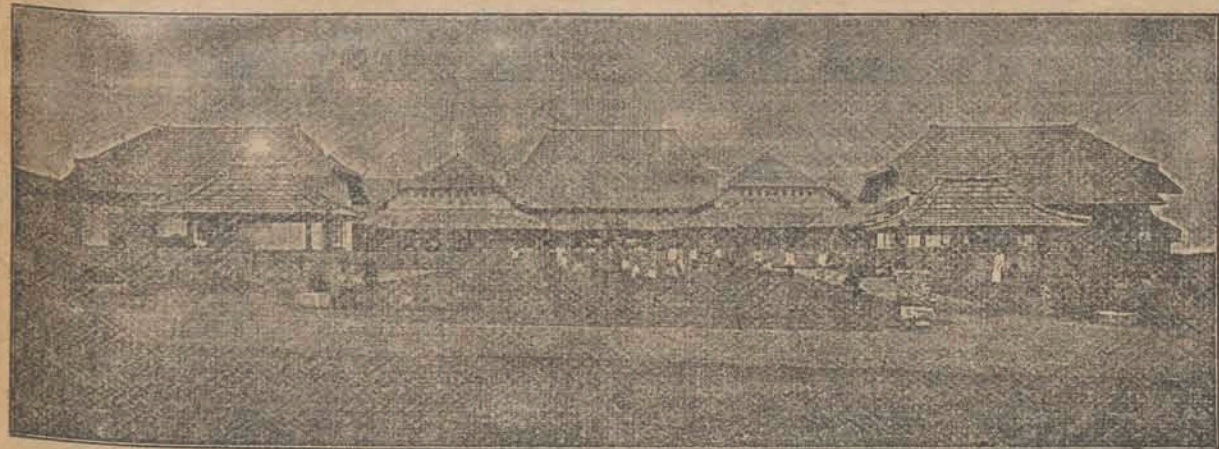
Reinkenstraat 1 K **Garage „HAMIN”** Den Haag, Tel. 34215
Service - Automobielen-Onderdeelen

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlucht

Opleidingskunst in de Van Deventerschool te Semarang 1).

Het Fransche woord *élever* drukt zoo duidelijk uit dat onderwijzen zijn moet: *hooger-opleiden*, opvoeden of het verstrekken niet zoozeer van lichamenlijk, dan wel van geestelijk voedsel, waardoor de mensch tot een edeler, verhevener standpunt wordt gevoerd, niet alleen langs den weg van het verstand, maar vooral

Deze meisjes, die eerst met goed gevolg een Kartinschool of daarmee gelijkstaande onderwijs-inrichting doorlopen hebben, worden daar op doelmatige wijze opgeleid tot goede, verstandige huisvrouwen en moeders, volgens de inzichten van den geestelijken vader der school, wiens naam zij draagt: *Mr. C. Th. van Deventer*. Deze meende terecht, dat eerst na voldoende opleiding, door opvoedkundig onderwijs, ontwikkeling — het los komen uit belemmerde, knellende wikkels — kan volgen en dat daarbij juist de vrouw, als opvoedster der jeugd in school en gezin, een voor-

name plaats inneemt.

Aan het jongste (twaalfde) jaarverslag der Vereeniging „Kartinfonds” ontleenen wij het volgende:

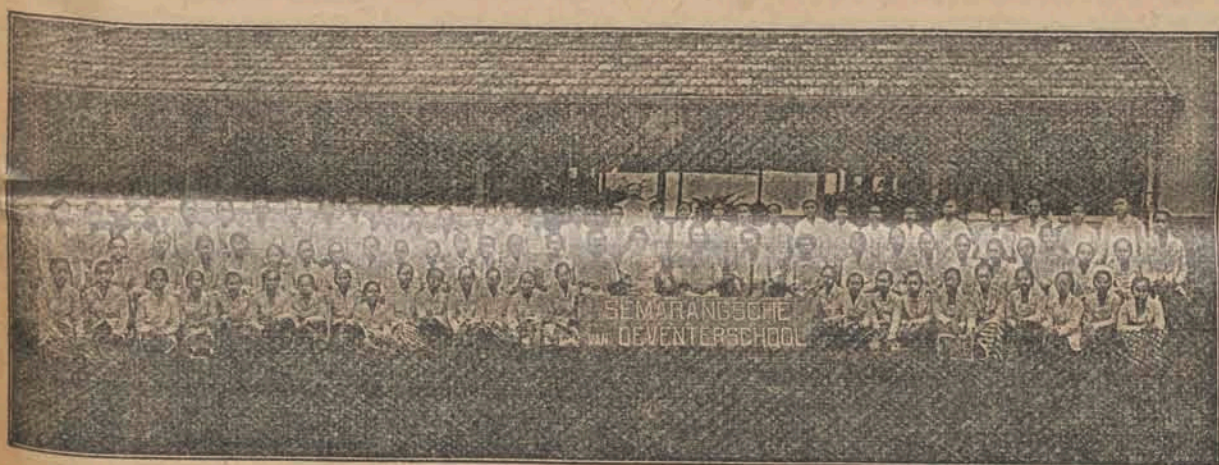
„Daar de school, behalve voor opleiding tot de gezinstak, mede bestemd is tot vorming van fröbelonderwijzeressen, is er een leerschool aan verbonden om de meisjes der hoogste klassen in de gelegenheid te stellen praktisch les te geven. Zoolang niet over een voldoende aantal kinderen in de leerschool kon worden beschikt, gingen de meisjes les geven in de voor-klasse van de Kartinschool en in de Semarangse fröbelschool. In verband met de groote afstanden was dit echter op den duur bezwaarlijk. Daarom werd getracht om zelf de noodige kinderen voor de leerschool bijeen te krijgen. Door het verspreiden van gedrukte bekendmakingen in de Javaansche buurten in den omtrek der school, mocht het gelukken 24 kinderen voor de leerschool te verkrijgen, zoodat deze 1 November van het verslagjaar geopend kon worden.

„Als bijzonderheid kan hierbij nog vermeld worden, dat zich onder die 24 leerlingetjes drie Europeesche kinderen bevinden. De ouders van deze kinderen vonden het klasje zóó aardig, dat zij de directrice verzochten ook hun kinderen als leerlingen aan te nemen. Toen zij bij dit verzoek bleven, ook nadat de directrice er op had gewezen, dat de leerstof gebaseerd is op de behoeften van een Javaansch kind, is aan het verzoek voldaan.

„De meisjes uit de 4de klasse zijn er om beurten werkzaam, die der 3de klasse slechts de halve week gedurende eenige uren. Deze arbeid wordt steeds voorafgegaan door een schriftelijke en mondelinge voorbereiding van de lessen, die gegeven zullen worden, zoodat thans op de juiste en meest vruchtdragende wijze

name plaats inneemt. Dr. Rudolf Steiner, een expert op het gebied van opvoedkunde, zooals de resultaten van het onderwijs in zijn „Waldorfschule” te Stuttgart hebben aange-ond, zeide altijd, dat een onderwijzer, zonder echt list in het vak te zijn, niet geschikt is om de jeugd te voeden. De onder zijn leiding gevormde leerlingen zijn dan ook ware onderwijs-kunstenaars geworden, die geheel opgaan in hun werk, met liefde er in ziele aan verpand hebben. Bij een belangstellend bezoek aan de Van Deventerschool te Semarang, zal wel een ieder, die er rondge- wordt door de bekwame, hoogst beschaafde Directrice, mevrouw F. A. Volkers-Schippers, den indruk krijgen, dat ook daar die kunst op bewonderens-waardige wijze beoefend wordt. Men komt er in een ver van artistieke harmonie, die weldadig aandoet zeker in de eerste plaats te danken is aan het be- van bovengenoemd „Hoofd” dezer inrichting, die or alles haar hart bij de opleiding van het Inland- he meisje laat spreken. Zij verdient dan ook ten lle de Koninklijke onderscheiding, welke haar op 31 g. j.l. te beurt viel door hare benoeming tot Ridder de Orde van Oranje-Nassau. Men ziet hare gezond-forsche, tegelijk zoo vriende- innemende verschijning in het wit bij de rechter- gangspoort van het fraaie gebouw hierboven weer- geven en op het volgende kiekje in het midden tus- sen de andere onderwijzeressen, omringd door een chtigtal leerlingen, die, over vier klassen verdeeld, en inwonend zijn. Voorwaar geen kleine opvoedingstaak!

De clichés werden ons welwillend afgestaan door de Vereeniging „Kartinfonds”.

J. J. HOLTZAPFEL - Juwelier
Thomsonlaan 112 - DEN HAAG - Tel. 32844

TAFELGEREI IN GERROWÉ ALPACCA
... en GERROWÉ SILVER-PLATE ...

Speciaal geschikt voor Indië

Bezoekt zonder eenige verplichting ons Magazijn

Haarlem en Omstreken.

Haarlemsche Begrafnis-Onderneming
R. Smink

Kinderhuisvest 29-33 Haarlem

Eigen Rouw- en Volgauto's

Speciaal Adres voor Crematies

Comestibles- en Delicatessenhandel
JACQUES PIJL, Cuisinier

BLOEMENDAAL

Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Telef. 22262

Zijweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

HANDEL IN BINNEN- EN BUITENLANDSCHE BIEREN

BOTTELARIJ

MEDICINALE- en BRONWATEREN
geregelde versche vulling

DEPOT VAN WIJNEN
der Firma JAGER GERLINGS, Hofleverancier
en DE LUZE & FILS

BINNEN- EN BUITENLANDSCHE LIKEUREN
GED. STILLEERD - WHISKY - CHAMPAGNE

Dagelijksche opnamen van bestellingen met
directe bezorging.

Aanbevelend,

C. CASSEE

Bloemendaalscheweg 14 Telef.-Interc. 22265

GEZ. VAN DEN HAAK

HAARLEM - KINDERHUISVEST 27 - TEL. 10118

OPGERICHT ANNO 1881

FIJNWASSCHERIJ

BEHANDELD:

BOORDEN - OVERHEMDEN

BLOUSES en JAPONNEN

IN ALLE STOFFEN

TAFELGOED en GEHEELE WASSCHEN

STOEL'S

WONINGBUREAU
BLOEMENDAAL

VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord”

Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644

FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN
EN ROLLUIKEN

Levering van alle soorten Timmerwerk

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. 5038 Str. k. en w. op de logeerk	BESCHIKBAAR.
Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 6120 OOSTERWIJK & V. D. LUUR	BESCHIKBAAR.
BESCHIKBAAR.	Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5085
BESCHIKBAAR.	Zuster E. KREEFT, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuk. 5175

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 6120 HAARLEM	BESCHIKBAAR.
---	--------------

MAISON DE HELD

VAN HEURNESTRAAT 78 - DEN HAAG
EERSTE KLAS INRICHTING VOOR
HET UITZENDEN VAN DINERS

BESTAANDE UIT: 5196

LUNCH f 0.80	DINERS f 1.00	DINERS f 1.10	DINERS f 1.20	DINERS f 1.75
Vleesch Groente Aardappelen en Compote	Soep Vleesch Groente Aardappelen of Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen Compote en Dessert	Voorgerecht Soep Vleesch Groente Aardappelen Visch of wild Compote en Dessert

PRIMA KEUKEN - BEZORGING PER AUTO
LEVERING VAN EXTRA DINERS AAN HUIS!

Voor het bereiden van een
goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar
„De Ind. Rijsttafel“ door
FR. BLOM, Schrijver van
„Moderne Kookkunst“,
verkrijgbaar bij den Boek-
handel en bij de Uitgeefster
Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

Pension Mevrouw OP 't HOLT

KRULLELAAN 37 5000 ZEIST.

Munt uit door goeae keuken
en billijke prijzen

Wordt door gegoede Indische Familie's aanbevolen.

Maison NIEKERK

Pijnboomstraat 43 - DEN HAAG - Tel. 30328
Voorheen Cuisinier Grand Hotel Central

Diners f 0.85 - f 1. - f 1.25
en verder uitgebreid 5199

Indische Rijsttafel vanaf f 1.75

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd 5017

gewerkt wordt aan de praktische opleiding tot fröbel-
onderwijzeres. 1)

„Dat de aankleding van de voorklasse 2) ook bij
anderen waardeering heeft gevonden, blijkt uit het
feit, dat de schoolcommissie te Semarang verzocht
heeft of de meisjes der van Deventerschool eenige
wandversieringen mochten vervaardigen voor de voor-
klasse der gemeentelijke H. I.-scholen, die in Januari
1925 zouden worden geopend, aan welk verzoek gaarne
werd voldaan.

„Nog op andere wijze worden de meisjes in de gele-
genheid gesteld haar kennis aan anderen mede te deelen.
Het hoofd van de in 1924 in het heuvelterrein ge-
opende Eur. lagere school deed het verzoek of de meis-
jes der van Deventerschool zijn leerlingen les konden
geven in handenarbeid. 3) Sinds 1 November komen
nu de leerlingen van de 4e en 5e klasse van deze school
éénmaal in de week 's middags op de van Deventer-
school; de oudste meisjes nemen dan elk twee leerlin-
gen voor haar rekening. Voor dit onderwijs wordt een
vergoeding betaald. Het is de bedoeling deze inkom-
sten, na aftrek der kosten voor de te gebruiken mate-
rialen, te bestemmen voor een schoolreisje voor de
hoogste klasse.

Zijn dit niet alle sprekende bewijzen van den uit-
nemenden geest, van harmonieuzen kunstzin op onder-
wijsgebied, welke in deze inrichting heerscht?

Ook het gebouwencomplex, waarbij architect Kar-
sten schoonheid met doelmatigheid heeft weten te ver-
eenigen, toen hij het in een smaakvolle combinatie van
Europeeschen en Javaanschen stijl optrok, is, op het
gezonde heuvelterrein gelegen, een lust voor de oog-
zen, zoowel uit- als inwendig.

De Locomotief schreef daarover bij gelegenheid van
de opening dezer school op 30 Oct. '24 o.m.:

„Naar Oosten en Westen is uitzicht, hetgeen haast
als symbolieke opzet aandoet. En welk een uitzicht!
Want 't is treffend hoe de architect de onmiddellijke
picturale hulp van de natuur heeft.

„De zoldering van de pendoppo — dit verdient zeer
stellig opmerking — is het werk van de meisjes-leer-
lingen zelf. Zestig harer maakten ontwerpen voor de
plafondvulling en de bouwverkoos daaruit het hem
meest geschikt voorkomende, een vloeiend, eenvoudig,
stemmig gekleurd motief. Binnen tredend aan de zijde
van den grooten weg, heeft men links de eetzaal, waar
de meisjes aan eigen gedekte tafels zitten en vaak eigen
bereid eten voorgezet krijgen. Dit vertrek, waar in
andere dan de etensuren ook les gegeven wordt, is
sober van karakter, zonder opmerkelijke versiering.

„Doorlopend, komt men in de aangrenzende spen-
kamer, waar de meisjes alles zelf doen, zonder eenig
contact dan het hoog noodige, met de bedienden. Vier
maal per week wordt door de meisjes zelf gekookt, het-
geen geschiedt in een ver van de eetzaal gelegen keu-
ken, waar meteen gestreken wordt.

„Grenzend aan de spenkamer is een apotheek, waar
de juffrouw van de huishouding de leiding heeft. Onder
dokters-aanwijzingen behandelt zij de zieken. Er
is daar ook een cursus in verbandleer.

„Dan is er een ziekenkamer met frissche galerij, een
logeerkamer, waar voor hoogstens een dag, de moeders
der verschillende meisjes eens hun dochters mogen kom-
men bezoeken.

„Voor aan het gebouw, van den weg gezien rechts,
is de paviljoenwoning van de directrice, die achter
uitkomt op het internaat. Ook de andere drie pavil-
joens komen aan de achterzijde op het internaat uit,
zoodat er steeds een nauw contact is tusschen onder-
wijzend personeel en leerlingen.

„Voortwandelend komt men aan een lange galerij,
waaraan 20 slaapkamers gelegen zijn. In ieder dier kam-
ers slapen vier meisjes, waarvan er één uit de hoog-
ste klasse en drie uit lagere afdeelingen. De oudste
heeft niet alleen het toezicht op de jongeren, doch
mede de verantwoordelijkheid voor den goeden gang
van zaken, voor de orde, ja zelfs voor de stemming.
Dit stelsel, zoo verzekerde ons de directrice, doet won-
deren.

„Er zijn twee badgelegenheden, ieder met acht bad-
kamers met douches. Daarbij zijn W.C.-inrichtingen,
die op de oude, hygiënische Javaansche wijze, gebouwd
zijn. Men neemt van de Javaansche methode gaarne
datgene over, wat beter is dan onze eigen methodes;
het ligt natuurlijk niet in de bedoeling om van de meis-
jes Westersche pupillen te maken.

1) Als de meisjes vrouwen en moeder worden zal deze kennis haar
bij hare eigene kinderen zeer te stade komen.
2) Wij bevorderden de origineele artistiekeit er van, waarbij toch een
kinderlijke eenvoud bewaard bleef.
3) Het viel ons met ingenomenheid op, dat o.a. ook het zoo aardig
van b en z gevlochten Javaansche kinderspeelgoed gemaakt werd.

Verlofgangers,

wanneer U zich in Den Haag en Omstreken vestigt, dan
dan Uw wasch behandelen door de

Electrische Wasch- en Strijkinrichting
VAN KUYEREN & HORSTMAN
WINGERDSTRAAT 45 - DEN HAAG

„Verder komen we langs plaatsen, waar sproei-
den vloer zijn aangebracht voor het voetenwasschen
tegen het slapen gaan. Ook worden daar de tanden
gepoetst.

„Een ruime wasch- en strijkgelegenheid is voor
naast een binnenerf. Er wordt hier op tafels met ete-
nielen blad gestreken, hetgeen zeer goed voldoet. Men
kan ze gemakkelijk met zeepsop schoonwasschen.”

„Alles is even praktisch en keurig ingericht, schoon-
heid en kunst bij opvoeding en onderwijs!

Het kan niet anders of dit moet den leerlingen
haar geheele verdere leven, voor haar zelve en haar
omgeving, ten goede komen. Langzamerhand zullen er
meer dergelijke inrichtingen verrijzen, — wij verma-
nen o.a., dat Pangeran Mangkoenagaran reeds lang
tracht zoo'n school op zijn grondgebied tot stand te
brengen — geheel in den geest van R. A. Kartini
ideaal: „Van Duisternis tot Licht!”

Persoverzicht uit de Indische Bladen

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Volksraad (vervolg).

De dagbladen bevatten verslagen en overzichten van
hetgeen in den Volksraad behandeld werd; De Loc.
molief geeft die onder de hoofden: Justitie (De rottan-
straf, Persdelicten, Inlandsche rechtskundigen) (30
Nov.); Het Kweekschool-plan verworpen (30 Nov.);
De stand van 's Lands Financiën (De vlottende schul-
de pensioenen, Weduwen- en Weezenfonds) (2 Dec.);
Het B. B., Marine (3 Dec.); Het Consignatie-contra-
ct (De verkoop der Landsproducten), Gouvernements
drijven, De Volksraad, Justitie (Reg. antw.) (4 Dec.);
Justitie, Oorlog (5 Dec.).

In de toekomst — aldus de heer Kayadoe — zij
ook verre(?) toekomst, zal er een Ned.-Indische
ontstaan. Zoolang deze er niet is, lijkt het verkeerd
het Nederlandsch minder goed te onderwijzen; maar
te krampachtig vasthouden aan (zuiver Ned.) taal
onnooig, omdat de genoemde nieuwe taal (er) toel-
komt. Het Nederlandsch blijft voor den Inlander
tijd een vreemde taal, hoe hij haar ook beheerscht.

De eisch van de „Indische Crt.” („Beneden Peil”
24 Nov.), samengevat in de woorden: „Laat de
dan maar zoo hoog klimmen dat het Gouvernemen-
goede onderwijskrachten laat uitkomen, die.....
zullen kosten, maar die in Ned.-Indië waarden kunnen
redden, welke met geen geld te betalen zijn”, is — vo-
gens het Bat. Nwsbl. (30 Nov.) — onmogelijk in
willigen.

Van 1917/24 zijn 18 onderwijzers met hulpakte
gekomen en de directeur van Onderwijs, de heer
der Meulen, gelooft niet dat het in het belang is
het Indische onderwijs de gelegenheid tot uitgezonde-
worden weer in te stellen. De opleiding tot de hooft-
akte valt buiten het „Algemeene Kweekschool-plan”,
alleen opleiding voor de lagere akten ten doel heeft.
Alle middelen, aangewend om uitzending van Ho-
landsche krachten te bevorderen, hebben niet kunnen
beletten, dat er in Indië een tekort is.

De onderafdeeling 530A (Kweekschool-plan) wor-
verworpen met 23/13 stemmen. (De Loc. 30 Nov.).

Het Soer. Hbl. (4 Dec.) „Gouvernements-exploitat-
Z.) en de Deli Crt. (9 Dec.) critiseeren de toepassing
van de rottanstraf in Sawahlento naar aanleiding van
de behandeling in den Volksraad („De Loc.” 30 Nov.).
Uit het antwoord van de Regeering blijkt allereerst
wat de Deli Crt. reeds bevroedde (zie „Kol. Wkbl.”
31 Dec. blz. 8), dat het hier geen contractanten
zonder meer betrof, die in de mijnen werkzaam
waren, doch gestraften. Het mogen dan gestrafte con-
tractanten geweest zijn, de contractant die zijn arbeid
overeenkomstig zijn contract volvoerde, daarbij be-
schermd door eene Arbeids-Inspectie, had natuurlijk
met rottanstraf niets uit te staan. Doch eenmaal we-
gens dienstweigering, wegens drossen of eene ander-
overtreding gestraft, viel hij natuurlijk in de term-
van het reglement, dat voor alle gevangenen geldt,
de orde in de gevangenis te handhaven. Wij schu-
ven reeds — zoo vervolgt de D. G. — dat wij voorsta-
ders zijn van handhaving van de rottanstraf in de
vangenis, omdat wij weten dat er elementen zijn
die voor geen enkele andere straf respect hebben, ma-
dat wil toch geenszins zeggen, dat wij voor een on-
perkte toepassing van die straf zijn. Want zij blijft

Gepantserde Hut- en Ruimkoffers

in alle maten
TEVENS REPARATIE-INRICHTING
Speciaalhuis in alle soorten Honden-artikelen
Honden-brood en -geneesmiddelen
WILH. TOONEN - DEN HAAG
3 GOUDSBLOEMLAAN t/o Postkantoor 5198

's-Gravenhaagsche Begraffenis-Onderneming

C. LOOIJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG

Telefoon 33788 - Postrekening 46391

een waarde behouden bij een spaarzame toepassing ervan. En waar het rottanslagen regende, daar deugen de verhoudingen niet. Dat heeft het Gouvernement ook ingezien, waar reeds andere maatregelen werden getroffen en daarvan eene vermindering der straffen reeds het gevolg was.

Indië's defensie.

Indië's defensie wordt weer even druk besproken als in den tijd van Indië weerbaar. Verspreide uitspraken en meeningen der laatste maanden vonden een climax in de bijeenkomst van de Indische Krijgkundige Vereeniging, waar majoor Geldrop voor een civiel en militair publiek zijn inzichten ontvouwde (zie „Bat. Nwsbl.“ 1 Dec.). Wat de spr. zeide over het Indische leger is een meening, welke in legerkringen algemeen gedeeld wordt en het is goed, dat men in wijder kring zich daarvan rekenschap gaat geven, — aldus De Loc. (5 Dec.). — Het is de meening, dat ons leger tot het uiterst minimum is teruggebracht en dat verdere beperking noodlottig zoude zijn. „Ons leger lijdt onder de diep invretende bezuiniging, terwijl de vloot onvoldoende gevechtswaarde heeft en aan de zoo hoogst urgente uitbreiding der luchtmacht onvoldoende aandacht kan worden besteed“. Zoo sprak majoor Geldrop en dit inzicht is in militaire kringen algemeen.

Mr. Talma zeide in den Volksraad zijne meening over de voortdurende actie onder de officieren in verband met een defensie-stelsel. De Reg. gemachtigde legde toe den Vlootvoogd te zullen verzoeken met den gecommandant overleg te plegen om aan dezen voortdurende stroom van kritiek op de Regeering inake het leger, een einde te maken (Java-Bode, 3 Dec.). Naar aanleiding hiervan betoogt „een militair lezer“ in de Java-Bode van 3 Dec. L. N. dat spreken hier plicht geworden is en ook Z(entgraaff), die de rede van majoor Geldrop bespreekt (Soer. Hbl. 5 Dec. 3de bl.), zegt: Hier wordt door Leger geen politiek bedreven, doch het gaat om zuiver technische waardeering van een stelsel, en dan is het voor deskundigen plicht te spreken, en te blijven spreken tot men gehoor vindt. De denkbeelden door majoor Geldrop ontwikkeld, sluiten zich geheel aan bij die welke door kap. Boerstraverkeeren zijn bekende verhandeling werden voorgebracht en mededigd, terwijl in dit verband ook melding moet worden gemaakt van de opstellen van den kap. v. d. Heer Staf Bakker, in het Orgaan van den P. E. B. Het motief in al deze beschouwingen is: groote onrust en opzichte van de geschiktheid van leger en vloot in de verrijking van de verrijking der taak, welke onze weermacht in geval van een grooten oorlog in den Pacific gebiedt. De Krijgkundige Vereeniging is geene onbekende organisatie, welke uitingen men zonder meer passeert.

Ten slotte verwijzen wij naar De Sumatra Post (8 en 11 Dec. „Overdreven“ en „Onze Eigen Vloot“).

Atjeh (vervolg).

Het Soer. Hbl. (30 Nov.) publiceert het verslag van een onderhand, dat een vertegenwoordiger van het „Aneta“-kantoor had met den in Holland vertoovenden ass.-resident L. J. J. Caron, naar aanleiding van de jongste gebeurtenissen in Atjeh. De heer Caron verwacht geen politieke gevolgen voor het geheele gewest. De redenen van de betreurenswaardige gebeurtenissen kunnen zeer verscheiden zijn en hoewel zeer te betreuren, mogen daaruit voor Atjeh als geheel in geen enkel opzicht conclusies getrokken worden. Z.i. is de aanleg van een goeden automobielweg van Tapatoean uit dringend noodig. Het landschap kloet maakt reeds deel uit van de alluviale vlakte van het systeem van de Singkelrivier en het kustgebergte begint hier reeds sterk van de zee kust te wijken. Zoude hier en wijders aan de Westkust landbouwendernemingen (rubber) gevestigd kunnen worden en goede verkeerswegen ontstaan, dan zoude de bevolking groter urbaniteit eigen worden en zulks zou ongetwijfeld de uiteindelijke geheele bevrediging in de hand werken. De heer Z(entgraaff) vestigt er de aandacht op, dat het volledige relaas ietwat optimistisch is dan dat het v. o. s. in het „Soer. Hbl.“ van 28 Nov. Laatstgenoemde verioefde tot zeer kort geleden in Atjeh.

Volgens de Deli Crt. (7 Dec.) komt het betoog van S. hier op neer, dat ons Bestuur de landshoofden, de balc-balangs, van zich verwijderd heeft en dat daarvoor ons gezag verloren gaat. De Deli Crt. van 8 Dec. komt nader terug op deze even belangrijke als belangwekkende, maar geenszins nieuwe kwestie in ons bestuur over Atjeh. De jongste gebeurtenissen kunnen, voor zoover de gegevens strekken, daarmee niets uitstaande hebben.

Van de 41 man sterke bende uit Bakongan zijn bij

verschillende gelegenheden 20 man neergelegd en 21 opgevat. Thans krijgen we nog de berechting van de zaak der 21 gearresteerden, vermoedelijk voor den Landraad te Koeta Radja. Het officieele onderzoek in deze zaak is waarschijnlijk reeds begonnen. Zelden is een dergelijke verzetsbeweging in de geschiedenis van Atjeh zoo snel en zoo volkomen beëindigd, als met den overval in Bakongan het geval is geweest. Ook al behoort daarmee het kwaad voor de toekomst geenszins geheel bezworen te zijn, dan mag men — meent de Deli Crt. (9 en 12 Dec.) — toch wel aannemen, dat de prompte afrekening ook op de bevolking een diepen indruk zal hebben gemaakt en menigeen, die nog niet geheel redeloos is geworden, voorgoed van dergelijke lugubere grappen zal afhouden. Zoo kan er winst volgen uit wat eerst verlies scheen te zijn. En het bezit van Atjeh moest en moet ten allen tijde op dergelijke gebeurtenissen voorbereid zijn. Het is en blijft een ruw bestaan om een Gewest als Atjeh te consolideeren.

Het „Bat. Nwsbl.“ verneemt dat overwogen wordt de voorbereiding van eene provincie Noord-Sumatra, die vermoedelijk zal omvatten Atjeh en Sumatra's Oostkust. Over de vraag van inpassing van Atjeh, door den heer Fruin in den Volksraad aan de orde gesteld, dient — betoogt de Deli Crt. (12 Dec.) — wel ernstig beraadslaagd te worden.

Landbouwzorg.

De landbouwkundige dienst wordt — volgens den Soer. medewerker van het Bat. Nwsbl. (27 Nov.) — weinig meer dan geliefhebber geacht; voor goede functioneering zou een uitgebreide staf Inlandsche landbouwkundigen noodig zijn. Zoo'n staf in het leven te roepen zou voorloopig onmogelijk zijn. Het ideaal van den doorsnee Inlander is gezag kunnen voeren, niet door moreel overwicht, rijkdom of kennis, maar door in zijn soort overheidsgezag. Daarom kan de bedoeling der Regeering bij het oprichten van ambtenaarsscholen niet tot zijn recht komen. Het verwerven van kennis om zichzelf of ten eigen bate in den zin zich daardoor economisch van anderen onafhankelijk te maken, bestaat voor hem eenvoudig niet; wie studeert, hoog of laag, wil ambtenaar en als zodanig gezaghebbend persoon worden. De jasknoop met het Nederlandsche wapen heeft nog steeds haar aantrekkingskracht behouden. Onafhankelijkheid is een woord voor hem, want geen die zich seneng gevoelt, als hij in de meest mogelijke afhankelijkheid tot het Gouvernement staat. Gezag kunnen doen gelden is het ideaal van den doorsnee-Inlander. Wie de ambachtsschool heeft gevolgd, meent recht te hebben mandoor of teekenaar te zijn bij de intrede van het maatschappelijk leven; wie een landbouwschool bezocht heeft, wordt geen ontwikkeld landbouwer, maar tjarik. Een mantri-wateropnemer verdient meer dan een mantri-waterbeheerder; de laatste heeft zeer weinig gezag, de eerste absoluut niets; het is voldoende om de opnemers er toe te brengen hun beter betaald baantje zonder gezag, te ruilen voor het minder betaalde met een schijntje gezag. Een betrekking, die geen gezagsrecht met zich brengt, is minderwaardig. De landbouwers, zelfs de groot-grondbezitters zijn onwetend, kennen uitsluitend de lessen der dagelijkse praktijk; aan studeeren denken zij niet; studie, die geen gezagsbetrekking tot einddoel heeft, is de moeite van het studeeren niet waard; laat een zijn zoon studeeren, dan vervreemdt deze van den grond; hij acht zich boven het landbouwerschap verheven. De landbouwer is onwetend en de niet-onwetende wil geen landbouwer zijn. De landbouwkundige voorlichtingsdienst heeft geen aantrekkingskracht op den Inlandschen student; er is geen gezagsrecht aan verbonden. De conclusie ligt voor de hand. De opvattingen over gezag in de Inlandsche maatschappij zijn oorzaak, dat zij zelf niet de krachten kan produceeren om den landbouwer de noodige voorlichting en leiding te geven, welke hem in staat zouden kunnen stellen den grond zoo economisch mogelijk te benutten.

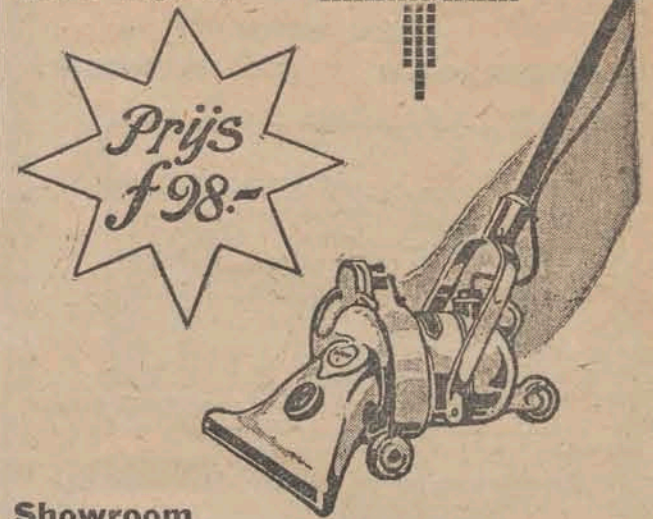
Excursie van de Natuur-Historische Vereeniging.

Aan een excursie van de Soerabajasche afd. der Natuur-Historische Vereeniging naar het mangrove-terrein aan den Griseeschen weg werd door ruim 20 leden deelgenomen. De merkwaardige flora, door vele bijzondere aanpassingen geschikt voor het leven op de moerassige kuststrook en dus ook aangewend voor de beplanting der dijkes tusschen de tambaks, werd met belangstelling waargenomen. In een strook langs den linkerover van de kali Greges strekt zich nog een vrij oud vloedbosch uit, waarin zoowel de steltwortels van de Rhizophora's, de ademwortels van de Avicennia's en Sonneratia's en de kniewortels van Brugiera's konden worden aangewezen. Er waren Sonneratia's,

N.V. „EXIMA“ - AMSTERDAM

DE STOFZUIGER met de enorme zuigkracht

ORION

Showroom

AMSTERDAMSCH VEERKADE 8

TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE

Ook op gemakkelijke betalingsvoorwaarden verkrijgbaar f 6.40 per maand

DE ORIONSTOFZUIGER

is verkrijgbaar bij

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau

Copernicusplein 9 Telef. 31009

's-GRAVENHAGE

DAMES-

HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage

Diverse methoden van geneeskrachtige baden

Voorkoming en opheffing van obstructie bij de

periodieke circulatie

HUIZE „ILEX“ (bij de -) RIJSWIJK

Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak

Directie: HAGE

Telefoon RIJSWIJK 156

Maison H. SIMONS

's-Gravenhage.

MANTELHUIS

HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West“

JAPONNENHUIS

NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betera Confectie

Voordeelige prijzen!

VOETLIJDERS

Onze SPECIALE modellen SCHOEISEL

voor zeer gevoelige en afwijkende voeten

en onze groote sortering VOETHULPMIDDELEN kunnen ook U helpen

D. HESS & ZN

Heerenstraat 12B, Den Haag

Vraagt gratis Brochure.

F. C. DE BRUIJN

Danckertstraat 43 DEN HAAG Tel. 34088

Comestibles, Vleeschwaren

Koloniale Waren

Indische Ingrediënten

Bezorging door de geheele stad

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
 DEN HAAG
 AMSTERDAM :: ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedels
 :: Bewaring bagage ::
 voor repatrieerenden
 OVERZEE-TRANSPORTEN

N.V. Brandstoffenhandel
„DE CENTRALE”
 SCHEVENINGEN
 Tel 51313 - Pinkstraat 27 - Tel. 51313

levert uitsluitend prima kwaliteit
 Engelsche-, Belg.-, Duitsche- en Hollandsche
 Brandstoffen,
 beslist steen- en gruisvrij.

Prompte bediening. Billijke prijzen.
NEEMT PROEF.

Aanbevelend, C. VERHEIJ Wzn, Directeur.

**N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING**
 voorheen
H. A. v. STARRENBURG
 OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168
 TELEFOON 31791
 'S-GRAVENHAGE

„DE LANDBOUWER”
 79 Copernicuslaan 79 Tel. 31676
 DEN HAAG

UW ADRES voor 1ste kwaliteit **Roomboter, Kaas**
 en **fijne Vleeschwaren.**
 Geregelde aanvoer **versche Geldersche Eieren.**
 Thuisbezorging zonder prijsverhoging **Géén Filialen.**

J. E. VAN VEEN 'S-GRAVENHAGE, Tel. 52981
 Van Hoornbeekstraat No. 63

Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...

Extra bewerking voor **ABNORMALE ... GEVOELIGE VOETEN.**

die over een afstand van meer dan 10 M. hun wortels uitsprekken en daardoor over een groote oppervlakte hun stevige spitse ademwortels omhoog steken. Van al de verschillende boomsoorten der mangrove werden ook de bloemen en de veelal merkwaardige vruchten gevonden. Vooral de *levendbarende boomen* met vruchten, die reeds aan den boom ontkiemen, trokken de aandacht. Niet minder de *kiemplanten*, die zich ontwikkelen als het lange kiemorgaan met de punt in het slijk gedrongen is. Een der leden had er voor gezorgd ook op het gebied der *visscherij* het een en ander te kunnen laten zien. Hoe de *piepjonge bandeng* wordt verhandeld, om daarna in de vischvijvers te worden uitgezet, hoe de *fuiken* werken, die oyer al in de tabaks geplaatst zijn, welke primitieve, maar toch slim bedachte middelen de visscher heeft om *kepilings* te vangen, zagen de stadsbewoners met veel interesse. Het mooiste leken de *moddersleden*, waarmee jongens als op sneeuw zoo vlieg over de weekke modder gleden, met één knie rustend op het sleedje, met het andere been zich afzelfend in den weeken bodem. Op het sleedje staat een mand, waarin de vangst, krabben of schelpdieren, wordt verzameld. Dit werk wordt ook 's nachts gedaan. De *vlugge slijkspringers*, wat krabben en een enkele aalscholver, was al het dierlijke leven, dat aangetroffen werd. De reizigers, die anders het vischvijvergebied verlevendigen, ontbraken bijna geheel. De tocht, 's morgens om zes uur begonnen, eindigde te 9 uur, zoodat vóór de warmte te erg werd, allen voldaan huiswaarts keerden. (Soer. Hbl. 30 Nov.).

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Regenten !!!

I.
 Onder dit hoofd met 3 uitroepetekens, doet de heer Tjondrokoesoemo in de „Perniagaan” van 5 Augustus 1925 het voorstel eene verandering ten goede te brengen in de voorschriften, waaraan het ambtszonnescerm van de Regenten op Java moet voldoen.

Hij heeft dit gedaan op beschaafde wijze en hoort en vertrouwt, zooals hij in het opschrift zegt, dat en alle bestuurders en ook de regentenbond hunne aandacht aan dat voorstel zullen willen schenken.

De schrijver acht het niet onmogelijk dat allen, die met het onderwerp iets hebben uit te staan, zich er mede kunnen vereenigen en eene regeling willen verbeteren, welke reeds zoovele jaren bestaat, doch die niet in het belang is van de regenten in de gouvernementslanden op Java.

Persoonlijk is de schrijver van meening dat het niet moeilijk is de voorgestelde verandering tot stand te brengen, doch, voor het geval in de eerste plaats de regenten op Java, in wier belang het artikel werd geschreven, bezwaren hebben tegen het voorstel, verzocht hij hen zijn opstel als niet geschreven ter zijde te leggen.

Hij weet niet het Staatsblad op te geven waarin bepaald is dat aan de regenten, na 25-jarige dienstvervulling als zoodanig, de belooning wordt toegekend van het recht zich de gele pajong te mogen laten nadragen.

Bij het toekennen van die gunst hebben de regenten gewoonlijk den titel van Adipati reeds ontvangen.

Het gele zonnescerm bestaat uit een geel veld met vergulden rand van hoogstens 3 duim breedte.

Deze belooning kan men noemen de hoogste onderscheiding voor de regenten met den titel van Adipati en het lijdt geen twijfel, of zij wordt door de regenten met vreugdevolle en dankbare gevoelens ten opzichte van de Indische Regeering aanvaard.

Zij heeft te meer waarde voor de regenten, omdat zij, na 40 jaren trouwe ambtsvervulling, kan leiden tot den titel van Pangéran, welke recht geeft op het laten nadragen van de geheele vergulde pajong en op het recht van de kinderen en kleinkinderen om den titel van „Hario” te voeren.

Zulk eene langdurige ambtsvervulling komt slechts zelden voor en mag men deze regeling, in aanmerking genomen de trouwe diensten gedurende zoovele jaren bewezen, wel als rechtvaardig beschouwen.

Wanneer de schrijver thans, met betrekking tot de pajong, zooals die heden ten dage nog door de regenten in de gouvernementslanden wordt gebruikt, iets zegt dat minder aangenaam klinkt of hunne gevoelens kwetst, dan biedt hij daarvoor zijne verontschuldigen aan, doch zijne verklaring, dat de vreugde over het hen toegekend recht niet evenredig is aan de wer-

Coiffure - Manicure - Massage
 Permanent Waving
N. BERTRAM, AMSTERDAM
 „MAISON MIGNY”
 5074 KALVERSTRAAT 196 TELEF. 48504

kelijke waarde en beteekenis van dat voorwerp, in dienen tot ondergrond van zijn voorstel.

Hierbij heeft de schrijver het oog op de bestaande en bekende toestanden in den kraton te Soerakarta.

De regenten in de gouvernementslanden kwamen daar vroeger heel weinig en wisten(?), volgens de schrijver, niet welke waarde en beteekenis aan hun pajong door het vorstenbestuur werd toegekend, en onkunde, die het feit kan ophelderen, waarom de regenten vroeger zoo trotsch waren en bleven op hun verleende eerbewijs.

Op die houding had ook invloed de wetenschapper die Regenten, dat zij eertijds zulk eene bescheiden plaats aan het Solosche Hof moesten innemen, z danig zelfs, dat zij in rang nog stonden beneden een persoon met den titel van Najoko, die het toezicht had over de slaven in den kraton.

Die geringschaffende consideratie heeft nog geduurd tot het jaar 1905, niettegenstaande de regenten in de gouvernementslanden op Java in hunne ressordeeds langen tijd als radja's werden beschouwd en de zijde van alle autoriteiten den hun verschuldigde eerbied ontvingen.

De onkunde(?) der regenten in zake de waarde van hunne pajong aan het Solosche Hof, gaf, volgens de schrijver dikwijls aanleiding tot spot.

Dat voorwerp, van eene samenstelling als waar zij recht hebben, is n.l. daar geen teeken van persoonlijk eerbied aan een bepaalden rang verbonden, de wordt gebezigd bij het begeleiden en beschermen van de aan den vorst toebehoorende levensmiddelen, welke in en uit den kraton worden gebracht.

Dat de regenten, die daarvan wel op de hoogte waren, dikwijls hun schaamtegevoel het zwijgen moest opleggen, mag men gerust aannemen.

De schrijver wil hierover niet verder uitwijden, de stelt voor, om, bijaldien aan de juistheid zijner uitsetting van deze aangelegenheid wordt getwijfeld, te plaatselijk te doen onderzoeken door den ambtenaar van Inlandsche zaken of door een ander persoon, de zijde der regenten. (Wordt vervolgd.)

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Chineesche vrouw en haar gevoel van liefde voor haar land.

De medewerkster van de „Sinar Sumatra” schrijft het nummer van dat nieuwsblad van 18 Juli 1925 dat, naar hare meening, niet alleen de mannelijke vertegenwoordigers van het Chineesche volk eigenschappen en gevoelens van vaderlandsliefde en streven naar verrijking van den Chineeschen stam, doch dat ook de Chineesche vrouwen, in den tegenwoordigen tijd, worden verricht, dat voor de bereiking van dat doel hoer waardevol is.

Die arbeid is belangrijk, niet het minst sedert de vrouwen meerdere rechten werden toegekend sedert zoovele intellectuele vrouwen belangrijke functies in de groote maatschappij vervullen en dus in belang van de ontwikkeling van het land werkzaam zijn.

De Chineesche vrouw is niet alleen de opvoeder en leermeesteres van haar kroost, doch zij belooft veel wanneer zij zich op staatkundig terrein beweegt.

Voor vele vrouwen staat dit misschien nog niet duidelijk voor oogen, doch, wanneer zij zich zouden inspannen om te trachten dit te begrijpen, zouden zij heel spoedig inzien, dat, met betrekking tot het gevoel van liefde voor haar land, zij voor de mannen in geen enkel opzicht behoeven op zijde te gaan.

Uit de berichten van de Chineesche nieuwsbladen welke tot haar komen, weet de schrijfster hoeveel Chineesche vrouwen zich hebben gemengd in de groote beweging, welke thans in China plaats vindt en leidster van samenkomsten het gehoor opwekken men te werken tot verheffing van den Chineeschen stam.

De Chineesche vrouwelijke studenten hebben de voorop zich genomen gelden te verzamelen, welke hof gaven moeten dienen het te Shanghai in moeders levensomstandigheden verkeerende deel van het vaderland te helpen en te steunen.

Zij doen dit niet alleen uit menschenliefde, doch ook omdat zij zich bewust zijn dat, zonder die hulpverstreking, China een droevig lot te wachten staat.

Behalve dat de Chineesche vrouw in den tegenwoordigen tijd als toekomstige moeder en leidster van de kinderen wordt opgevoed, spoort men haar tevens tot ontplooiing van moed en tot liefde voor haar vaderland.

Willem v. d. Waal
 HEERENKAPPER — v/h Chef van de Firma JUSTMAN JAEPLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefoon 31791
 GEVESVIGD SEDERT 1916

VOLGENS DE MEEST MODERNE EISCHEN INGERICHT
Heeren Kapsalo
 Groote Collectie PARFUMERIËN en TOILETARTIKEL
 tegen zeer concurrerende prijzen

FRANS WALLAT
BONTWERKER

ATELIERS VOOR FIJNE PELTERIJEN

KETINGSTRAAT 2A TELEFOON 10219
'S-GRAVENHAGE 6109

„KEIZERSHOF“
v h Firma SCHADE & OLDENKOTT 6129

SPUISTRAAT 2 hoek Veenestraat DEN HAAG

Speciaalhuis in:
Wollen-, Zijden-, Katoenen- en Fluweelen Stoffen
(Steeds ingang van Nouveautés)

NIJMEGEN

P. TH. VIS, BANKETBAKKER
ST. ANNA STRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT 6060
NIJMEGEN TELEFOON 950

EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ
Specialiteit in Boterspeculaas

en volk en wekt men haar op tot samenwerking ter verkrijging van eerbied voor het Chineesche volk. Dit zijn feiten, zegt de schrijfster, en geen onbewezen praatjes, want iedereen, die de groote steden van China bezoekt, zijne oogen den kost geeft en zijne ooren te luisteren legt, kan zich van die daadzaken overtuigen, welke het natuurlijk gevolg zijn van het gegeven onderwijs in de afgelopen jaren.

De jongeren onder de Chinezen kunnen thans bijna allen lezen en schrijven, niet alleen in de groote steden, doch ook daarbuiten en vinden plaatsing zoowel op de kantoren van bestuur als op die van den handel en van vele andere instellingen.

Wanneer de schrijfster dat onderwijs vergelijkt met dat van andere landen, als van Ned.-Indië, Europa en Amerika, dan geloof zij, dat China daarvoor niet behoeft onder te doen.

Op grond van de tot haar gekomen berichten, is het haar overtuiging, dat de door de Chineesche mannen ontplooiende vaderlandslievende actie geïnspireerd en gesteund wordt door de Chineesche vrouwen en wel in de eerste plaats door de intellectuelen onder haar, waaronder de vrouwelijke studenten eene belangrijke plaats innemen, die van geen wijken willen weten.

Op het punt van het streven naar eerbiediging van het Chineesche volk, is de Chineesche vrouw fanatiek gestemd.

Zij vindt dat de Chineesche vrouw van de zijde der vreemdelingen te weinig consideratie geniet en duidelijke aanwijzingen van geringschatting ondervindt, hetgeen de reden is, dat zij zich in de zaak der mannen heeft gemengd en in het openbaar blijk wil geven dat ook zij liefde gevoelt voor haar land en voor verhooging van den eerbied voor den Chineeschen stam.

Door aldus te handelen, hoopt zij op een betere toekomst.

Toen in het jaar 1923 tot de boycott tegen den invoer en den aankoop van Japansche goederen werd besloten, zijn het de Chineesche vrouwen geweest, die aan dien maatregel de grootste kracht hebben bijgezet.

Door die krachtontwikkeling toont de Chineesche vrouw hare nuttigheid aan voor eene nationale beweging, als waarvan thans in China sprake is.

Zij zal die kracht opvoeren, wanneer het tot een boycott van Engelsche en Japansche goederen komt, en, in navolging van de Westersche vrouwen, tijdens den grooten oorlog, gaan werken in de fabrieken.

Die arbeidsprestatie zal niet onderdoen voor die van de Westersche sexegenooten, omdat de wil daartoe aanwezig is.

De rol, welke de vrouw thans in China speelt, is in de werkelijkheid zeer belangrijk.

Cost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

De Indische Gids.

De Jan.-afl. opent met eene beschouwing van S. Kalf: „Ten scieaal euvcl in Indië“, d.w.z. de vicieuse, reeds uit den Compagnie's tijd dateerende instelling der particuliere landerijen, die kleine en groote heerlijkheden, welke als enclaves van het gouvernementgebied, de Indische Regeering steeds zooveel moeilijkheden hebben berokkend. — Dr. M. Neumann van Padang levert een korte bijdrage: De strijd tegen catastrophes (het voorkomen van natuurrampen, hoe de getroffen en te ondersteunen enz.). — Vervolgens (in de Engelsche taal) een Batavische vertelling van 20 jaar terug, getiteld „The golden child“, door J. F. Schelltema (uitgegeven naar den in zijn nalatenschap aangetroffen, op 1 Juli 1904 voltooiden tekst). — Mevr. M. Nittel—de Wolff van Westerrode vervolgt haar „Kijkjes in het leven onzer Inlandsche bedienden“. — In de rubriek Indië en de Volksvertegenwoordiging behandelt Mr. J. J. van Bolhuis de Kamerdebatten over de nieuwe overeenkomst met de Kon. Paketv.-Mij. en schrijft verder over de onvangst van minister Welter in het Parlement. — Overigens de vaste rubrieken Varia. — Revue van brochures, enz. — Buitenland. — Koloniale literatuur. — Wetenschap, Kunst en Industrie.

Op de 3e bladzijde van den omslag wordt medegedeeld dat de abonnementsprijs van de Ind. Gids voor Indië (en het overig buitenland) is verlaagd tot f 18.— per jaarg. (dezelfde prijs welke de abonné's in Holland betalen), niettegenstaande de verzending naar Indië per mail in plaats van per zeepost zal geschieden.

Ned.-Indië. Oud en Nieuw.

Inhoud van afl. 9, jaarg. 10 (Jan. '26). Zeden en gebruiken bij de Makassaren (vervolg), door J. H. B. Jaspers (met mooie teekeningen van J. G. Sinia). — De

kluizenarijen en rotsgraven bij Tampaksiring op Bali (met teekeningen van den schrijver), door W. O. J. Nieuwenkamp. — In en om het Oostersche anker-park, door J. W. van Noubuys (eerste gedeelte eener, ook door de illustreering, uit ethnogr. oogpunt zeer belangrijke verhandeling over het gebruik van ankers bij — in hoofdzaak — Indonesische vaartuigen).

Djawa. Tijdschrift van het Java-Instituut.

Afl. 6 van jaarg. '25 bevat de volgende bijdragen. Toeters en piepers, door J. S. en A. Brandts Buys—van Zijp (handelt over kinderblasinstrumenten), (met ill.). — De Sanghyang (beschermers van de menschen tegen booze geesten enz.) op Bali, door Tjokorda Gde Raka Soekawati (met ill.). — Goesti Pandji Saktie, door P. de Kat Angelino. — De Javaansche zang onder de regelen van de Westersche muziek-techniek (met notenschrift), door Hadiwidjana. — De wajangnamen der tjandi's op het Diengplateau, door Dr. W. F. Stutterheim (met ill.). — Eenige opmerkingen betreffende den Serat Mintaraga, door Boedihardja. — Javaansche culturbeweging. Een Pasar Derma. — Javaansch kunstleven. Wat de Kratonmuren bewaren; Europeesche belangstelling en hulp. — Boekbesprekingen.

De Indische Mercurus.

49e jaarg. No. 1 (6 Jan. 1926). Economische volksopvoeding in Suriname, een koloniaal vraagstuk. Lezing gehouden op 19 Nov. 1926 aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen, door S. Beck. — Mededeeling van den Voorzitter op de Algemeene Vergadering van de Kon. Vereeniging „Koloniaal Instituut“ van den 29en Dec. 1925 (over de werkzaamheden in het afgelopen jaar). — Kediri als olie-produceerend gewest. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoowel de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Inst. geeft een opgave van literatuur over economische zaken, arbeidsvraagstukken, nijverheid, delfstoffen en metalen, diversen.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

Deel 18, afl. 11—12 (Nov.—Dec. '25) bevat de volgende oorspronkelijke bijdragen: Over de meest economische verspreiding en de bepaling der nauwkeurigheid van strooksgewijze boschopnamen, door J. W. Gonggrijp. — Vergelijking tusschen Engelsch-Indische en Ned.-Indische opbrengstgegevens van den djati (Tectona grandis L. f.), door J. A. J. H. Stoutjesdijk. — Een Proefstation voor het Boschwezen. Een antwoord aan den heer H. Oosterling, door Dr. R. Wind. — E. D. Kunst „Organisatie van den dienst van het Boschwezen“, door Dr. R. Wind. — De organisatie van den dienst van het Boschwezen, door J. G. Westra en J. H. Becking. — Het praec-advies van Dr. R. Wind: De organisatie van het Boschwezen, door Ch. S. Lugt en C. G. S. Braat.

In de rubrieken literatuur, overgenomen artikelen enz. o.m. Bosch- en grandpolitiek in de Preanger Regentschappen, door P. H. Heringa. — De Landbouwhoogeschool in 1925.

Tijdschrift Kon. Ned. Aardr. Genootschap.

In de dezer dagen verschenen eerste afl. van jaarg. 1926 de volgende bijdragen over de Indië. Van de Kendari-baai naar de Lasolo-rivier (Oostkust van Celebes), door J. H. B. Jaspers (met kaart). — De geografische waarde van het jaarverslag van den Indischen Topografischen Dienst, door J. van Roon. — Het staande roeien bij de Papoea's, door G. F. Tydeman (naar aanleiding eener beschouwing van den hr. J. C. Lamster over hetzelfde onderwerp in de vorige afl.). — In de rubriek Mededeelingen een en ander over de voorbereiding eener wetenschappelijke expeditie naar het Wilhelmina-gebergte in Suriname (zie nader bl. 11 hierachter). — Verder besprekingen van Ind. publicaties en een Ind. bibliografie door W. C. Muller.

Oedaya.

Inhoud der Jan.-afl. Titelplaat: De prabajasa (of ceremoniezaal) in den dalem van Prins Akoe Alam te Jogjakarta. — Kaste-geest en klasse-gevoel, door R. M. Noto Soeroto. — Over kleine kleuters en hunne ouders, door L. H. C. Horsting (met ill.). — Indrukken van Mentawai, door H. F. Tillema (een serie foto's door den schr. ter plaatse genomen, met toelichtenden tekst). — Perteendjoekkan tandak dan keradjanan Djawa di Berlin (met afbeeldingen van het gezelschap dat in Nov. j.l. propaganda maakte voor de Javaansch-Indonesische kunst en cultuur).

De Indische Verlofganger.

In het Nr. van 8 Jan. eene beschouwing van v. d. B. over „Rotting-olie in de Indische mijnen“. Schr. acht de

G. F. A. DRIESSEN

LANGE HEZELSTRAAT 54
BROERSSTRAAT 19 naast de Kerk
NIJMEGEN 1919

DROOGREKKEN
KACHELREKKEN
HANDDOEKREKJES
TRAPLADDERS
GORDIJNSPANNERS
Alle KEUKEN-HOUTWAREN

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1865
Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten

Directeur; A. VAN BOXTFL.

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk 34
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b
Telefoon van 9—12 10733
ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58

N. N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen. Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Uitverkoop prima Bontmantels

en Pelterijen, tegen sterk verlaagde prijzen. Mol, Persianer, Bisam (nerz-murmel-skunks) Biberette-veulen, Seal Electric, Antilope en Geit. Bontshawls en Bontgarnituren. Echte Vossen vanaf f 25.—, Bontvoeringen van f 30.—, Mantel, met bont gevoerd, naar maat f 90.—.

Firma JEAN PIERÔT
88 VAN SWIETENSTRAAT 'S-GRAVENHAGE
Gevestigd sinds 1903 Oud betrouwbaar adres

Dansinstituut STATENKWARTIER
EWY DE CLERCQ
 Frankenstr. 5, DEN HAAG, Tel. 53506

Het nieuwste op het gebied der Moderne Dansen.
 Na Nieuwjaar aanvang nieuwe Cursussen, 4 maanden (16 lessen van 2 uur) f 25.-. 5237

Voor kinderen vanaf 8 jaar cursus (16 maal 1½ uur), in dansen en lichamelijke opvoeding gecombineerd, f 20.-. (Kleine club, intensief onderwijs).
 Inschr. 10-3 en 6½-7½ uur.

N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau
„NABA”
 Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

Het goedkoopste adres voor Complete Meubileeringen

In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen

Verzenaingen door geheel Naeerlanda, Oos- en West-Indië

Beleefd aanbevelend, DE DIRECTIE

UW ADRES
 VOOR
Gedistilleerd en Gebottelde Wijnen
 IS 5183

Firma Wed. J. C. VAN DEN BERG & Co.
JACOB VAN CAMPENPLEIN 12
DEN HAAG - TELEF. 35212
FILIAAL: ASTERSTRAAT 107
 TELEFOON 36308

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geïllustreerde en op zwaar kunstdruk in dubbeltoon-inkt gedrukte Maandblad S

NEDERLANDSCH-INDIË
OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraagt dan gratis proefnummer aan bij de Administratie
 Prijs per jaargang f 20.— te voldoen in halfjaarlijksche termijnen van f 10.—
 Jaargang IX (Mei 1924—1925) bevatte o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage, Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer, Prof. Dr. Karl Döhning, Anne Hallema, Dr. F. W. T. Hunger, S. Kalff, Prof. Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwenkamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a., benevens talrijke boekbesprekingen.

DRUKKERIJ TEN HAGEN
 NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

Apotheek M. L. ADAMA
 Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
 Verbandsstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
 MINERALE WATEREN 5143
 Binnen- en Buitenlandsche Verpakte Geneesmiddelen

toepassing van de rotanstraf op dwangarbeiders een noodzakelijk kwaad: het is een uiterst middel, dat de leiders zeker niet voor hun plezier toepassen. Het zou misschien aanbeveling verdienen „indien heeren critici eens eenigen tijd als opzichters in de mijnen werden te werk gesteld; zij kunnen dan het vraagstuk van alle kanten bekijken en bestudeeren... maar de kans is groot, dat zij al heel spoedig het slachtoffer zullen worden van hun menschlievend streven, hetgeen ongetwijfeld glorieus, doch voor hen zelf hoogst onaangenaam zou zijn.”

In hetzelfde Nr. nog een artikel van C. Vis—Janssen van Rooij, getiteld: Het onderwijs in Nederl.-Indië in de 17e en 18e eeuw.

Elsevier's Geïll. Maandschrift.

In de Jan.-afl. een opstel van E. Barth—van Marle; schr. legt het eigenlijke wezen van den wajang, het Javaansche schimmenspel, uit en wijst o.a. op de overeenkomst der wajang-figuren en de wijze, waarop in het oude Egypte en Assyrië de menschelijke gestalte werd afgebeeld.

Een boek over Batavia.

De Burgemeester van Batavia heeft bij den gemeenteraad een voorstel ingediend, om een subsidie van twee mille te geven aan den heer J. J. de Vries, die voornemens is een boek over Batavia samen te stellen. De heer de Vries heeft zich de medewerking van verschillende ingezetenen weten te verzekeren, om speciale gedeelten te verzorgen. Er zal worden gegeven een kort overzicht van Batavia's geschiedenis, handel, nijverheid, scheepvaart, visscherij, landbouw en veeteelt; verder wordt plaats ingeruimd aan de gemeente, waarnemens hotelwezen, tourisme en wenken voor den verlofganger niet vergeten zijn. In korte trekken krijgen de verschillende overheidsinstellingen een beurt, waaruit dus de gevolgtrekking kan gemaakt worden, dat de inhoud van het boek — dat rijk zal zijn aan foto's en illustraties — veelzijdig zal zijn.

Er zullen 4000 exemplaren van het boek gedrukt worden, waarvan verreweg het grootste deel, n.l. 3000, gratis zullen worden verspreid, zoodat met reden een nuttig propagandistisch effect verwacht mag worden.

Polytechnisch Weekblad.

In het eerste Nr. van jaarg. 1926 opent dr. ir. G. de Gelder (hoofdingenieur bij den Dienst van Waterkr. en Electr. te Batavia) met zijne beschouwingen over de electriciteit der Staatsspoorwegen op Java een belangwekkende serie artikelen over Technische scheppingen en bedrijven in Indië, welke tegemoet komt aan een van vele zijden geuiten wensch, vollediger over de techniek in onze koloniën ingelicht te worden. Hij bespreekt daarin de plannen, die aan de tot stand koming van de electriciteit van de reeds in bedrijf zijnde lijnen vooraf gingen.

Voorloopig is alleen nog het complex Batavia geëlectriceerd; wel is waar is die van de lijn naar Buitenzorg en de berglijn van Poerwakarta naar Bandoeng door de regering goedgekeurd, doch de uitvoering is tot betere tijden uitgesteld. Van de Ceintuurbaan om Batavia is in April van verleden jaar het eerste gedeelte in bedrijf gesteld. De schrijver behandelt vervolgens de inrichting van de waterkrachtcentrale Oebroeg. Van het rollend materieel worden vele uitstekend geslaagde foto's en eenige schema's gegeven.

Inter-Ocean.

De inderdaad rijk geïllustreerde Ooct.-afl. bevat een artikel van „His Excellency F. de Bas, retired Lieut.-General of the Netherl. Army”, getiteld: The Princes of Oranje Nassau and their relations with the East (I. The story of the first sea voyages of Dutch Indies and the interest shown therein by Prins Maurice of Nassau). — „Resident” geeft eene beschrijving van de jongste Passar Gambir te Batavia, met eenige aantekeningen over dergelijke jaarmarkten in andere plaatsen. — De overige bijdragen dezer afl. vallen buiten Ned.-Indië.

De Indische Post.

Uit den inhoud van No. 52 (28 Nov. '25). Het hotelwezen in Ned.-Indië, door M. A. J. Kelling (slot). — Een tocht door Rembang en Noord-Soerabaja, door S. J. G.—R. — Hadji Misbach, of het dagboek van een banneling, door G. A. v. B. — Uit den Volksraad. (De gladiator Stokvis. — Algemeene beschouwingen. — Het communistische gevaar, enz.), door W. A. P. — De dactyloscopische identificatie-methode, door D. H. Meijer.

Encyclopaedie van Ned.-Indië.

Bij de uitgevers Martinus Nijhoff en E. J. Brill is wederom eene afl. (de 12e) verschenen der Aanvullingen en Wijzigingen van de Encyclopaedie van Ned.-Indië,

POSTZEGELEXPOR
 D. W. BRANTSEN
 Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.
 Verlangt vanaf September a.s. mijn gratis maandel. Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen. 5154

onder redactie van Prof. C. Spat. Speciale aandacht verdient het daarin opgenomen artikel over huizen der Inlandsche bevolking (meer dan de helft van den omvang der afl. neemt dit artikel in beslag en is daarmede nog niet voltooid). Het is een samenvattend overzicht, waarin het onderwerp uit een algemeen oogpunt is beschouwd en enkele bijzonderheden zijn behandeld, welke aan de meeste woningen der Inlanders gemeen zijn. Bij de bijzondere beschrijvingen is m.m. de door Prof. v. Vollenhoven in diens „Adatrecht van Ned.-Indië” gegeven in-deeling in rechtskringen gevolgd, voornamelijk om te onderzoeken of ook ten aanzien van de woningen de afgrenzing in dergelijke kringen voldoende scherp is, dan wel daarbinnen zich nog sprekende verschillen in huisbouw voordoen.

Verdere artikelen (bijgewerkt of nieuw) van eenigen omvang zijn: Regenten-geslachten in Priangan—Bandoeng—Tjitaroem-bevoelingswerken — Mijwormziekte — Ambtenaar — Mr. N. P. van den Berg.

Ars Asiatica. Etudes et documents publiés par V. Gou-louwbew sous les patronage de l'Ecole française d'Extrême Orient, Tome VIII. L'art javanais dans les Musées de Hollande et de Java, par N. J. Krom, Professeur à l'Université de Leyde. Avec 60 planches. (Paris et Bruxelles, G. van Oest). (Voorloopig wordt hier slechts de titel vermeld van dit juist verschenen kostbare werk; eene bespreking van bevoegde zijde volgt in een later Nr. van het Kol. Weekbl.).

Verlagen en Mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen. No. 18. Het voorkomen van tinerts in den Riau-Archipel en op de eilandengroep van Poeloe Toedjoe (Anambas- en Natoena-eilanden). Met 7 kaarten. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Wet op de Staatsinrichting van Nederlandsch-Indië, Provincie-ordonnantie en regentschapsordonnantie. Uitgegeven onder toezicht van Prof. Mr. Ph. Kleintjes. (Amsterdam, J. H. de Bussy).

De Indische Gouvernements-Mijnbedrijven, door Ir. A. L. ter Braake. (Economisch-Statistische Berichten, 6 Jan. 1926).

Scheepvaart in Suriname (met ill.), door Dr. P. Cool. (Tijdschr. voor Zeewezen, 2 Jan. '26).

De bestuurs hervorming in Nederlandsch-Indië (1e gedeelte), door Mr. S. Cohen Fz. (Vragen des Tijds, Jan. 1926).

Heerendienst en belasting (in de Minahassa), door J. F. H. A. Later. (Locale Belangen, 16 Nov. '25).

De vruchtbaarheid van den grond, in het bijzonder in verband met de teelt van meerjarige gewassen. Voor-dracht door Dr. A. W. K. de Jong. (Mededeelingen van het Alg. Proefst. der A. V. R. O. S. Algemeene Serie No. 23).

Gorontalo (kort artikel met aardige foto's o.a. van een inwoner van Celebes in foeja-kleedij). Holland Express, 9 Jan. '26).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1925, No. 49. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden).

Suriname.

„Wat is de officieele tijd?” schrijft „De West” van 15 December aan het hoofd van de volgende beschouwingen:
 „Onlangs heeft zich een geval voorgedaan, dat wijst op de wenschelijkheid om eens en voor al uit te maken; wat als de officieele tijd in Paramaribo, is te beschouwen?”

De administrateur van financiën zou een belangrijke aanbesteding houden, waarvoor de inschrijving om half tien des ochtends zou worden gesloten. Toen de Torenklok half tien sloeg, verklaarde genoemde hoofdambtenaar de inschrijving gesloten. Juist was men begonnen aan de opening van de bus, toen een afgevaardigde van een bekende firma alhier kwam aansnelen met een inschrijvingsbiljet. Hij beriep zich er op, dat hoewel de torenklok eenige minuten over half tien wees, het volgens de Sirene nog enkele minuten vóór half tien was. Inderdaad moet dit het geval zijn geweest. Verschillende personen hebben in die dagen geconstateerd, dat de torenklok zes of zeven minuten vóór was vergeleken bij de sirene. Daar de sirene echter slechts driemaal per dag zich laat hooren, besloot men om twaalf uur de

Het beste adres voor prima kwaliteit
HEEREN- en DAMES-SCHOEISEL
 NAAR MAAT tegen zeer voordeelige prijzen is 5152

JOHAN HEUTS-'s-GRAVENHAGE
 GROOT HERTOGINNELAAN hoek VOLTA STRAAT
 Concurrert met de beste huizen uit het Buitenland
 TEVENS PRIMA REPARATIE-INRICHTING

FIRMA J. VAN DER WOLF
BANKETBAKKER
Specialiteit in Lekker-Lekker
DEN HAAG
PRINSESTRAAT 120-122 TEL. 12220

Drogisterij „De Korenbloem”
WED. G. BOLAND
Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 35514
is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Toilet-artikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmutsen, Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur
Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Depôt
Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur f1.50
Thuisbezorgen zonder prijsverhooging. 5040

W. J. M. SIMONIS'
BEDDENMAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN
DEKENS 5006
ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)
OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT, HONDERDEN TEVREDENHEIDSETUIGINGEN TER INZAGE

stand van zaken op te nemen. Hoe verbaasd stond men te kijken, toen het om twaalf uur bleek, niet alleen dat de torenklok niet meer voor was, maar nu zelfs een minuut achter ging bij de sirene. Men heeft een onderzoek ingesteld, of iemand dien ochtend aan de klok geweest was, maar dit niet kunnen vaststellen. Het bleef een onopgelost raadsel, hoe die klok plotseling zes of zeven minuten vroeger aanwees dan kort te voren het geval was geweest.

Hoewel aan de goede trouw van de firma, die zich richtte naar de sirene, niet viel te twifelen, heeft het gouvernement gemeend zich te moeten houden aan de sluiting van de inschrijving volgens de torenklok. Het was trouwens later moeilijk, toen eenmaal de andere biljetten geopend waren, om een nieuw biljet aan te nemen. Ook vroeger moet zich een dergelijk geval hebben voorgedaan bij een inschrijving voor concessieën en werd voor dat geval beslist, dat de tijd van de torenklok als de juiste zou worden beschouwd. Toch zit er iets onbillijks in — als men weet, dat de torenklok zich regelt naar de sirene — dat men in het geheel geen rekening zou houden met plotselinge afwijkingen van de torenklok. Aan den anderen kant is het lastig om de sirene, te proclameeren als de officieele tijdaanwijzer, omdat deze slechts drie keer per dag zich laat hooren, zoodat men niet op elk willekeurig oogenblik kan vaststellen, wat de officieele tijd is. Een klok verdient in dat opzicht de voorkeur.

In ieder geval schijnt het gewenscht, dat nu eens en voor al wordt uitgemaakt, waaraan men zich in de toekomst heeft te houden."

Niet onaardig noemt „De West" van 18 December het volgende „een kaatsspel":

„In September richtte de heer W. L. Kann zich tot de Koloniale Staten, met het verzoek zich te willen uitspreken — en dit mede te deelen aan den gouverneur — of zij goedkeurden, dat hem een vergunning werd verleend om overal op domeinland het possumhout te kappen. Hij wilde geen derden uitsluiten om andere houtsoorten te exploiteeren op dezelfde terreinen, als hij naar vergunning kreeg om het possumhout weg te halen.

De Staten meenden, dat voor een dergelijk verzoek de heer Kann zich in de eerste plaats tot de uitvoerende macht had te wenden en verwezen hem naar den gouverneur.

De heer Kann richtte zich toen tot den gouverneur, onder toezending van een afschrift van zijn verzoek aan de Staten.

De gouverneur zond 30 November een brief aan de Staten met mededeeling van het hem geworden verzoekschrift en de vraag, of de Staten bezwaar zouden hebben tegen inwilliging van het verzoek.

Daarop hebben de Staten 17 December den gouverneur geantwoord, dat zij het op prijs zouden stellen, alvorens hun gevoelen kenbaar te maken, te mogen vernemen wat de meening ter zake is van den gouverneur. Men ziet: een kaatsspel, niet bepaald bevorderlijk aan een snelle afdoening van zaken."

Onze lezers zullen zich wellicht herinneren wat wij in dit blad mededeelden over de pogingen van Prof. Flu en Dr. Jenny Weyerman om een waterleiding te Paramaribo tot stand te brengen. (Zie „De West-Indische Gids", vijfde jaargang, zesde deel, bldz. 295 en 648). Het plan werd in Suriname met geestdrift ontvangen. Weldra vormde zich een comité om gelden bijeen te brengen voor een voorbereidend onderzoek. Er werd ook een fonds gevormd. Sedert hoorden wij van de heele zaak niets meer. In een artikel „De Waterleiding-commissie", wijst „De Surinamer" van 26 November er op dat de commissie deelt in het lot van vele harer zusters, nl. dat zij niets meer van zich laat hooren.

En juist nu laat de behoefte aan een waterleiding zich dringend gevoelen. De droogte heeft dit jaar buitengewoon lang aangehouden. Op vele plaatsen heerscht reeds vele weken lang nijpend watergebrek. „Bedroevend is het te zien — aldus het blad — met welk water zeer velen zich moeten tevreden stellen. Het mag dan ook wel wonderlijk heeten, dat de gebruikelijke typhus- en dysenterie-epidemiën niet wederom zijn uitgebroken. Lang kan het evenwel niet duren of wij staan er wederom voor, indien de droogte blijft aanhouden."

Volgens de laatst ontvangen bladen schijnen de regens eindelijk te zijn doorgelopen. Men zal dan spoedig de ellende vergeten zijn en dan denkt niemand meer aan de waterleiding.

Het is bedroevend!

Over de expeditie naar het Wilhelmijnagebergte vinden wij in het Januari-nummer van het „Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap" de volgende interessante mededeelingen:

„Door zeven expeditiën werd het vóór dien tijd nog vrijwel onbekende binnenland van Suriname in groote lijnen in kaart gebracht. Het minst bekend is op 't oogenblik nog het stroomgebied van de Corantijn, vooral de bovenloop van de Nickerie en de Kabalebo en de groote zijarmen van de Lucie-rivier en de Boven-Corantijn. Op natuurwetenschappelijk gebied is betrekkelijk weinig gedaan: boven de 500 M. is vrijwel nooit verzameld, terwijl in 't naburige Demerara reeds sinds 80 jaren door Robert en Richard Schomburgk ook natuurwetenschappelijke onderzoekingen van waarde verricht zijn. Een topografisch en natuurwetenschappelijk onderzoek van het Wilhelmijnagebergte, het centrale en tevens hoogste en meest massieve bergland van Suriname, zal ons 'n juister beeld kunnen verschaffen van de gesteldheid en de hulpbronnen van het Surin. binnenland, dan tot dusver tot onze beschikking stond. Het onderzoek zal moeten omvatten: het in kaart brengen van het geheele gebergte, geologisch-mineralogische opnemingen, het onderzoek van flora en fauna, het onderzoek van economische hulpbronnen, ook van de aangrenzende vlakten.

Als deelnemers zijn door de Maatschappij t. b. van het natuurkundig onderzoek der Nederlandsche koloniën aangewezen:

Dr. Stahel, botanicus en meteoroloog, algemeen leider;

R. IJzerman, geoloog;
Een topografisch assistent;
Dr. Fernandes, zoöloog;
Een geneesheer uit Suriname;

de beide laatstgenoemden voor vijf maanden. Verder opzichters van het Boschwezen en 20 arbeiders.

Gekozen is de weg via de Suriname-rivier. Bij gemiddelden waterstand kan het centrum van het gebergte langs dezen weg in 22 dagreizen worden bereikt. Twee maanden vóór het vertrek van de expeditie wordt door een hulpafdeeling het grootste deel der goederen naar de Boven-Lucierivier vervoerd, waarbij tevens gekapt wordt. Het vertrek der twee eerstgenoemde leden van de expeditie is op 5 Januari 1926 bepaald, de drie overigen vertrekken eerst 20 April. Bij de aankomst van de leden der expeditie moet de geheele bagage, behalve wat in Goddo achterblijft, op het tracé Granrio—Lucie-rivier aanwezig zijn. De expeditie hoopt begin Maart met haar werkzaamheden in het gebergte te kunnen beginnen en tot eind Aug., dus volle zes maanden, daar te blijven. Twee deelnemers zullen de Corantijn afzakken, zoodat dezen vermoedelijk pas in de tweede helft van October te Paramaribo terug zullen zijn.

De begroting der expeditie, oorspronkelijk op f 58.850 geraamd, is teruggebracht tot f 35.000, waarvan f 10.000 door het K. N. Aardr. Genootschap voor zijn rekening wordt genomen.

Waarschijnlijk zal kolonel Kremer, die thans bezig is aan het opnemen van de vaargeul in de Beneden-Corantijn, bereid gevonden worden, de expeditie gedurende enkele maanden te vergezellen, tot het doen van astronomische plaatsbepalingen en het trianguleeren van het terrein. Gedurende de expeditie zullen vier zeer korte verslagen naar Holland gezonden kunnen worden."

De directie van de Mijnbouw Mij. Suriname deelt aan de N.R.C. van 9 Januari — Ochtendblad B — mede, dat het contract met de kapitaalcrachtige Engelsche groep, waarvan het concept op de algemeene vergadering van aandeelhouders dd. 29 October 1925, met algemeene stemmen werd goedgekeurd, thans definitief door onder-teekening daarvan door partijen, tot stand is gekomen.

Curaçao.

Koloniale geschiedenis.

Prof. Colenbrander heeft met een mooi werk de beoefenaars der wetenschap aan zich verplicht. Twee deelen *Koloniale geschiedenis* zijn bij Nijhoff verschenen. Het 2de deel behandelt „De West" in 44 bladzijden en „De Oost tot 1816" in 279. En als men ziet, dat bij „De West" ook Brazilië behoort en de kust van Guinea, Demerara, Berbice en Essequibo met een enkel woord worden besproken, bemerkt men met enige teleurstelling, dat Curaçao er wel heel stiefmoederlijk afkomt; zelfs hebben de gouverneurs dezer kolonie in het aanhangsel geen plaats gekregen naast die van Suriname en Oost-Indië. Cassards brandschatting in 1712

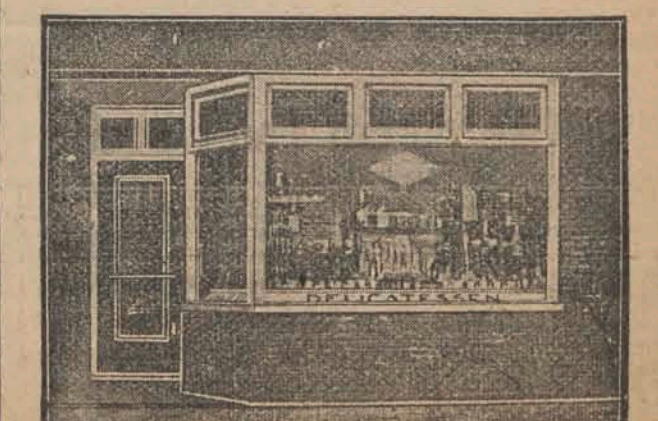
BURGERS' FOTOHANDEL

STEENSTRAAT 84 .: ARNHEM.
EN GROS EN DETAIL
Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodern uitrek, voor platen en filmpacks, hooglijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat, f: 4.5 in compur ad f 85.- per stuk.
Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodern uitrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat, f: 5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.- per stuk.
Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R., applanat f: 7.2 ad f 17.50 per stuk.
Prima Klappcamera's, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f: 8 ad f 9.75 per stuk.
Filmpack Chassis, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.
Casetten, 9 x 12, ad 55 cts. per stuk.
Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.
Automatische Ontspanner voor tijd en moment f 6.- p. st.
Metaal Statieven, 4-deelig, f 3.50 per stuk. 5-deelig f 4.50 per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk. alle prima koper.
Ledertassen, 9 x 12, krokodilpersing, fluweel gevoerd, ad f 5.25 per stuk.
Verder AGFA Filmpaks en Rollfilms, etc.
Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder rembours.
Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.
Bij Engrosafname reductie. 5078

HUISBRAND
HAAGSCHE BRANDSTOFFENHANDEL
H. V. BEUSICHEM JR.
THOMSONLAAN 113, h. Valkenbosch, Tel. 36409
INDUSTRIEKOLEN

N.V. „DE GASTRONOOM”

Comestibles en Kruidenierswaren tegen concurrerende prijzen. 5140

Goudsbloemlaan 112 - DEN HAAG - Telefoon 32486

WANNEER
U zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning dan Stoffeeren en Meubeleeren door
H. FLICK - Scheveningen
Neptunusstraat 148 - Telef. 53568 5100

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve 20,536,861.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straats-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

30326 TELEFOON 30326

GECONTR. PARTIC. NACHT VEILIGHEIDS-DIENST

13 VAN BLANKENBURGSTRAAT 135

Gecontr. Particuliere Nachtheiligheidsdienst
Dir.: TH. KETJEN, Oud-Off. O.I. L.
Eerste inrichting van dien aard in Nederland
Kantoor: VAN BLANKENBURGSTRAAT 13c
DEN HAAG — — — — — Tel. 30326 5238

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grootte oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

BRIEVEN en stukken, de afdeling Adverenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Korienakade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Voorrij Zuid.

Gunstige Tarieven en Verzekeringsvoorwaarden.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. V. E. H.

wordt wel van Suriname en zelfs ook van Berbice verhaald, maar de aanval op Curaçao in het volgend jaar blijft onvermeld.

Natuurlijk kan in zoo'n vogelvlucht ook het belangrijkste maar even aangestipt worden. Onze aandacht viel op de vermelding van de plannen van Willem I tot doorgraving van de landengte van Midden-Amerika, waarbij het belang en de toekomst van Curaçao mee op den voorgrond stond. Het zou van belang zijn, als eens iets meer hierover meegedeeld werd. Voorts trof ons de mededeeling, door Bordewijk nog maar als veronderstelling geuit, dat Mr. J. Kappeyne van de Capello, als Kamerlid, hier uitdrukkelijk de bewerk van het Regeeringsreglement van 1865 genoemd wordt.

Is de bewering, dat Curaçao „ondanks het papiëmentsch dat er gesproken wordt... er onmiskenbaar Nederlandsch" uitziet, niet wat al te boud?

Een ernstige grief hebben wij tegen de bronnen-gegevens aan het slot der hoofdstukken. Zeer belangrijke bronnen zijn niet vermeld, terwijl onbetekende blijken geraadpleegd te zijn. Teenstra, met wien Hamelberg nu toch wel voor goed afgerekend heeft als geschiedschrijver, krijgt werkelijk een eereplaats achter bijna ieder hoofdstuk. Eenige opstellen uit de jaarverslagen van het geschied-, taal-, land- en volkenkundig genootschap te Willemstad worden met onjuiste titels en zonder vermelding van de plaats, waar zij te vinden zijn, aangehaald. De naam van Euwens zoekt men tevergeefs, ofschoon naast Hamelberg's stuk over 1796—1804 dat van Euwens over 1803 en 1804 in *Onze Eeuw* en dat over 1807 in *de W.-I. Gids* niet onvermeld had mogen blijven. Trouwens *de West-Indische Gids* wordt in het geheel niet vermeld, wel de *Encyclopaedie*. Ook Van Kol krijgt een plaats, mr. dr. Corporaal daarentegen niet. Als de schrijver een populair werkje als *Onze West van „Oost en West“* had willen aanhalen, was toch waarlijk de tweede druk beter op zijn plaats geweest dan die van Zwijzen uit 1910.

In het Januari-nr. van *Neerlandia* vraagt de heer P. Cool, gewezen chef van den militairen geneeskundigen dienst in Suriname: „Wat wordt er op dit oogenblik gedaan, om de belangstelling van Nederland in Suriname op te wekken en levendig te houden?" Op onze beurt zouden wij wel willen vragen, of er wel genoeg gedaan wordt om in Nederland belangstelling voor de West, voor de geheele West, te wekken. De oud-Gouverneur Staal heeft voor eenige volksuniversiteiten een leergang over Suriname gegeven. Juist in dezen tijd vraagt Curaçao terecht haar deel van de belangstelling van Nederland voor zijn overzeesche gebiedsdeelen. Wij zouden wel willen, dat de volksuniversiteiten zich ook eens gingen bekommeren om Curaçao, om het den menschen te vertellen, dat wellicht Colenbrander's opmerking: „Op... Curaçao wordt geld toegelegd" welhaast niet meer gelden zal.

De Watervoorziening.

Het Voorloopig Verslag van de afdelingen van den Kolonialen Raad is zeer ongunstig. Wij achten het een zeer gewichtig stuk en deelen het, op eenige inleidende opmerkingen na, hieronder uitvoerig mee:

„Dat deze aangelegenheid een zeer gewichtige is, behoeft geen betoog. Ter tafel is gebracht een plan voor de watervoorziening voor Willemstad en haven, waarvan het aanlegkapitaal en bedrijfs- en andere kosten gedurende het eerste bedrijfsjaar anderhalf miljoen of meer zullen belopen en waarvoor het water uit bronnen en putten (het op de daken der reservoirs gevallen water kan hier buiten beschouwing blijven) zal worden verschaft: grondwater dus en voor welke watervoorziening de benodigde geldsommen door kasvoorschotten of (en) leening moeten worden gedekt.

Een watervoorziening vooral voor Willemstad is een dringende behoefte. Dit is buiten kijf en algemeen waren de leden, die aan de bespreking van dit ontwerp in de afdelingen deelnamen het er over eens, dat hierin hoe eer hoe liever moet worden voorzien. Maar — zoo werd gevraagd — zal de watervoorziening geen idealistisch beeld blijven, indien die plaats heeft door put- en bronwater? Want de nadruk moet er op gelegd worden, dat het putwater en water van Hato is, waarvan het Bestuur de stad en de haven denkt te voorzien. Verschillende leden meenen, dat met het verschaffen van put- en Hatowater het vraagstuk niet is opgelost. Putwater toch wordt in het stadsdistrict niet dan in tijden van groote waterschaarste gedronken en tegen het water van Hato bestaat bij het publiek een sterk vooroordeel. Bovendien moet dit water onaangenaam van smaak zijn.

Er zijn er verschillenden, die last van de ingewanden krijgen, als zij putwater drinken. Dezulken doen

zelfs in den drogen tijd zeer veel moeite om regenwater te krijgen.

Er is trouwens altijd meer betaald en men betaalt tot nog toe meer voor regenwater, juist omdat men dit als drinkwater boven putwater verkiest. Regenwater is voor velen in de stad het drinkwater bij uitzondering. Dit is van ouds zoo en er is weinig of geen reden om te verwachten, dat in dezen toestand verandering zal worden gebracht door of na het tot stand komen van de door het Bestuur gedachte watervoorziening.

De leden hier aan het woord hadden het meeste bezwaar tegen het bronwater van Hato. Wel hebben zij kennis genomen van de in de bijlagen van de Nota van wijzigingen tot de ontwerp-begroting voor het jaar 1926 voorkomende analyses, wel hebben zij in de openbare vergadering van den Kolonialen Raad van den 10den Mei 1924, waarin de ontwerp-begroting voor 1925 werd afgehandeld vernomen, dat de Chef van den Mijnbouwkundigen dienst bij een door hemzelf gedaan onderzoek meer waarde kon hechten aan de door analyse verkregen cijfers en meer nu had van door eigen onderzoek verkregen analyse-cijfers, maar zij stelden de vraag of de Mijnbouwkundige dienst op het gebied van drinkwateronderzoekingen wel deskundig is en zouden gaarne willen vernemen of de betrekkelijke analyses van andere bevoegde zijde gecontroleerd zijn.

De vrees werd ook geuit, dat het water, dat het Bestuur aan de haven denkt te leveren, reeds een beletsel zal worden om het doel te bereiken, dat het Bestuur zich ten opzichte hiervan voorstelt. De hier aan het woord zijnde leden meenden te weten, dat het putwater van Buena Vista minder geschikt is om als ketelwater te worden gebruikt, aangezien het niet voldoet aan alle eischen, die belanghebbenden stellen en het schadelijk werkt. Is dit zoo en stellen de schepen ook hogere eischen wat betreft drinkwater, dan zullen zij er de voorkeur aan geven het benodigde water in de kustplaatsen van het naburige Zuid-Amerika, waar het in overvloed en van betere samenstelling en allicht goedkoper te krijgen is, te betrekken.

Hoe gaarne de afdelingen het eiland verrijkt zagen met een waterleiding en de haven voorzien van goed en voldoende water, konden eenige leden het toch niet over zich verkrijgen te verzwijgen, dat zij deze zaak donker inzien en een mislukking van het geheele plan niet onmogelijk achten, vooral, wat betreft de door het Bestuur gedachte jaarlijksche opbrengst van f 75.000.— wat de haven en ruim f 135.000.— wat de stad betreft. Zij waren van gevoelen, dat de resultaten verre van gunstig zullen zijn, de opbrengst laag beneden de raming en dat de onderneming niet als winstgevend bedrijf zal kunnen worden aangemerkt.

Konden anderzijds de vooral tegen het bronwater van Hato geopperde bezwaren niet gedeeld worden — dit op grond van bekomen inlichtingen met betrouwbare personen, die het water gedronken hadden — ook de enkele leden, die omtrent dit water een gunstiger opvatting hadden, konden zich vereenigen met het algemeen oordeel, dat verreweg de voorkeur gegeven dient te worden aan een watervoorziening, waarbij het hemeelwater opgevangen wordt vóórdat het in den grond dringt; een watervoorziening door regenwater dus.

Zoo oppervlakkig geoordeeld, werd de onmogelijkheid van een dusdanige watervoorziening niet ingezien en zou men gaarne de gronden wenschen te vernemen, waarom niet in deze richting gewerkt is geworden. Het heeft zelfs bevreemd, dat daarover geen mededeelingen zijn gedaan. Is er eenig onderzoek in dezen geest verricht en zoo ja, met welk resultaat? De hier aan het woord zijnde leden verklaarden, dat hun oordeel geheel anders zou geluid hebben, indien hun, in plaats van een ontwerp betreffende putwater van Buena Vista en bronwater van Hato, een betreffende regenwater voorgelegd ware.

Een Koloniale loterij?

Uit het Voorloopig Verslag van den Kolonialen Raad op het ontwerp tot wijziging der Loterijverordening: „In de eerste plaats dan, werd de aandacht gevestigd op de groote sommen gelds, die geregeld uit de kolonie naar het buitenland vloeien wegens het door de bevolking deelnemen in buitenlandsche loterijen. Waar de bevolking in het algemeen blijkbaar gesteld schijnt te zijn op gelegenheid tot het spelen van loterijen en het te betreuren is, dat zooveel geld jaarlijks naar het buitenland stroomt, wilde men het Bestuur ter voorkoming hiervan en in het voordeel van 's Lands kas in overweging geven hier zelf gelegenheid te scheppen tot het houden van loterijen.

B. G. TAL, Accountantskantoor
Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 16110 en 16111

Contrôle, bijwerken van administraties
Behandeling van belastingzaken
ADVIEZEN, OP BEDRIJFS-ECONOMISCH GEBIED

ZOUTMANSTRAAT 42 DE RENTEKAS 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt.

Safe-Inrichting

Mr. Desertino.

Mr. A. W. J. M. Desertino, die benoemd is tot lid van het hof van justitie te Curacao, was in 1921 benoemd tot griffier bij het Kantongerecht in Oss en een jaar tevoren tot secretaris van den Raad van Arbeid te Hoorn. Mr. Desertino is 33 jaar.

Geschiedkundige Sprokkelingen.

Van Paddenburg en zijn boekje.

Op gezag van Teenstra staat het in 1819 bij de Erven Francois Bohn te Haarlem uitgegeven boekje *Beschrijving van het eiland Curacao en onderhoorige eilanden. Uit onderscheidene stukken, bijdragen en opmerkingen opgemaakt, door een bewoner van dat eiland op naam van den landsonderwijzer G. G. van Paddenburg.* Is van Van Paddenburg's Curacaoschen tijd weinig goeds te vertellen — van dit boekje doet Feenstra het ook niet: „niet alleen kort en onjuist, maar de Schrijver veroorlooft zich wel eens, de zaken aanmerkelijk te vergrooten, zooals deszelfs ongehoorde Duizendbeenen, van eene el lang, en vijf a zes duimen breed.” Ook geeft van P. de bergen omtrent eens zoo hoog op, als dezelve werkelijk zijn.” Ook vroeger schijnt het oordeel ongunstig geweest te zijn, en Van Paddenburg heeft zijn vaderschap — wel wat vaag — geloofend. Toen het boekje in het voorjaar van 1820 op Curacao kwam, droeg de gouverneur-generaal ad interim Mr. Van Starekenborgh den fiscaal Mr. Elsevier een onderzoek op. Deze heeft den onderwijzer Eekhout, wiens naam in het boekje genoemd wordt, om inlichtingen gevraagd en berichtte 3 Februari 1820 den gouverneur-generaal het volgende:

„G. G. van Paddenburg naar aanleiding dezes antwoords (van den onderwijzer K. van Eekhout aan den fiscaal) door mij mede ondervraagd zijnde, heeft mij geantwoord, dat zich wel rappelleert een kleine schels omtrent Curacao twee jaren geleden aan zijn Vader in Amsterdam te hebben gezonden, maar gezins met last om die door de Drukpers te bezorgen, dat zulks geschied zijnde, buiten zijn kennis gebeurd is, terwijl echter gezins deze beschrijving hiervoor erkend. „Schijnt mij toe dat deze zoogenaamde beschrijving samengeflanst is uit meer dan eene gebrekkige opgave, en dus ver beneden de attentie van 't Gouvernement.” Ten slotte raadt de fiscaal in Holland den drukker naar den auteur te vragen.

Uit den Verren Vreemde.

Moge het waar zijn.

In officieele kringen te Bern neemt men thans aan, dat de Russen toch nog zullen deelnemen aan de vergaderingen van de commissie van voorbereiding voor de ontwapeningsconferentie, ook indien deze te Genève gehouden wordt. Na de uitdrukkelijke belofte van de Zwitsersche regering dat den sovjet-gedelegeerden alle mogelijke maatregelen ter bescherming van hun persoonlijke veiligheid zullen gewaarborgd zijn, schijnen de Russen niet langer in hun verzet tegen Genève te volharden en dit des te minder, omdat men in Volkenbondskringen scheen besloten te zijn, na den brief van Motta aan den Volkenbond, aan den Russischen wensch om de vergaderingen buiten Zwitsersch gebied te doen plaats vinden, niet toe te geven.

Moge het waar zijn. 't Gaat, zooals men weet, om het deelnemen aan de conferentie van een 19-tal vertegenwoordigers van mogendheden, leden en niet-leden van den Volkenbond (o.a. ook Nederland) die 15 Februari te Genève moeten samen komen ter voorbereiding van een internationale conferentie, die dan het vraagstuk der wapenbeperking tot een praktisch resultaat zal hebben te leiden. Wellicht zal Moskou de gelegenheid weer aangrijpen om vooral oppositie te voeren, maar al kibbelende schiet men toch beter op dan wanneer er niet gepraat wordt. Jammer maar, dat er geruch en loopen over gebrek aan overeenstemming tusschen mogendheden: waarom de datum van 15 Februari twee maanden zou zijn verdaagd.

De Chineesche chaos.

Men zal zich herinneren, dat wij de verwarringen in China als een record beschouwden met de mits echter dat elke dag daar het record van den vorigen sloeg. Dit is tot heden waar gebleven.

Onder het opschrift „Het zinkende schip” vatte de N. R. Ct. van 8 Jan. den toestand aldus samen:

Generaal Feng-joe-sjang heeft er genoeg van en gaat zich nu maar voorloopig buitenslands ophouden. Pas was dit bekend geworden, of ook uit Mookden kwam

een dergelijk bericht, via Tokio naar Europa doorgegeven. Het behelsde dat Tsang-tso-lin, trots zijn jongste toch werkelijk zeer groote successen, eveneens voornemens was zich uit den actieven burgeroorlog terug te trekken. Er zou in die richting pressie op hem zijn uitgeoefend door een aantal invloedrijke Chineesche generaals, en — ofschoon wel wat onwillig — bleek Tsang toch niet absoluut ongeneigd om af te treden.

En thans komt no. 3 met het plan om zich uit de regerings-zaken terug te trekken. Die derde is niemand minder dan president Toean-tsji-joei. Hij zou zijn gezag op 15 dezer willen neerleggen en het dan willen stellen in handen van het kabinet. Dat meldt tenminste een Reuter-telegram van 8 dezer uit Peking. Het is wel curieus dat later uit Peking gemeld werd dat het voornemen van Toean-tsji-joei, door hem meegedeeld in een rondzendbrief aan de provinciale gouverneurs, weer op losse schroeven is komen te staan. Het bewuste telegram was weer van overheidswege teruggevraagd voor... revisie.

Met dat al mag men uit de daad van Feng-joe-sjang en de gemelde voornemens van Tsang-tso-lin en Toean-tsji-joei wel afleiden, dat men zich in China in de kringen der gezaghebbers allermint veilig voelt. Wat thans gebeurt doet denken aan de oude spreekwijze van de ratten en het zinkende schip.

Nadat de N. R. Ct. deze samenvatting gegeven had, bracht Reuter de volgende telegrammen uit Peking. Een overeenkomst is tot stand gekomen, dat Wang, voorloopig minister van buitenlandsche zaken, het premierschap en het ministerschap van buitenlandsche zaken definitief op zich neemt. Hij zal een nieuwe regering vormen. De voorloopige president Toean-tsji-joei en de premier Hsue sijn jing treden af.

Het rondzend-telegram, waarin Toean-tsji-joei aankondigt, dat hij van plan is af te treden, is gisterenavond na een herziening, verzonden. Er wordt geen datum genoemd. Men meent, dat het een proefbalon is van een beweging om hem aan het bewind te houden. Nadat het kabinet het ontslag van generaal Feng-joe-sjang had aanvaard, heeft het een bijzonderen commissaris benoemd, belast met de bestudeering van de industriele situatie in den vreemde.

Een telegram uit Tokio voegt hieraan toe: Een vertegenwoordiger van den Japanschen minister van buitenlandsche zaken verklaarde, dat indien de conferentie over de douane en de exterritorialiteit verdaagd werd, Japan zijn gedelegeerden niet zou terugroepen, die over zouden gaan tot een gedachtenwisseling met de gedelegeerden der andere mogendheden in afwachting, dat er een stabiele regering komt. Men meent te weten, dat Japan de nieuwe Chineesche regering zal erkennen als het vaststaat, dat zij stevig gevestigd is. Sedert zijn weer nieuwe ontwikkelingen gemeld, zooals zulks behoort bij onze stelling, dat elke dag het record van den vorigen slaat.

Een Hollandsche kolonie in Canada.

Reuter meldt uit Winnipeg: Saskatchewan, de Canadeesche provincie, wenscht een Hollandsche kolonie te vormen. Met dit doel vertoef thans de heer H. M. Hennequin, een geboren Hollander en secretaris van de Holland Colonisation Board in Saskatchewan, in Holland om een aantal gezinnen te kiezen, die de kern van de kolonie zullen uitmaken.

Chili Peru.

Generaal Pershing is naar New York teruggekeerd. Herinnert men zich waarom hij naar Chili ging? Er bestaat sedert lang een grensgeschil tusschen Chili en Peru, betreffende de gebieden Tacna en Arica. Mee-gaande met den tijdgeest, hadden beide staten besloten door scheidsrechtelijke beslissing een eind aan de zaak te maken. Staatssecretaris Hughes van de Ver. St. werd bereid gevonden om als arbiter op te treden. Hij gaf echter geen definitieve uitspraak, maar liet deze over aan volksstemming van de bewoners der land-schappen in geding. Wetende hoe zonderling vaak bij volksstemmingen wordt gehandeld, en de twee betrokken republieken ten deze niet beter achtend dan andere landen, bedong de President der Ver. Staten dat waarborgen zouden worden gegeven voor een eerlijken uitslag. Een Amerikaansche commissie ging er, onder presidium van generaal Pershing, heen om de regeling te leiden en op de uitvoering toezicht te houden.

Deze maatregel en de wijze waarop hij wordt toegepast valt echter in 't geheel niet in de smaak der Chileenen. Chili heeft het betwiste gebied reeds sedert tientallen jaren „voorloopig” onder bestuur, de daar aanwezige Chileensche ambtenaren komen derhalve herhaaldelijk te staan tegenover de Amerikaan-

DIAMOND ICE CREAM
voor 2000 1/2

is een samenstelling van prima grondstoffen, waarmede in 15 min. het beste Vanille Ijs bereid kan worden. Koud opdraaien, zonder eenige bijvoeging. DIAMOND ICE CREAM bevat Eieren-bourbon, Vanille-Suiker, kortom alles wat de eerste klas kok gebruikt, in bussen à 4 Kr. netto inhoud, met gebruiksaanwijzing. Inclusief en franco alle 1/5.— bij groote afname korting.

DIAMOND ICE CREAM
bo. wat s krim.

Tjampoerann'a dari bakal bakal nomor atoe, d'adi d'afem 15 menit bisa daot es paniliang pasing baik. Dingin di poetar tida tamba barang lain. Ini DIAMOND ICE CREAM tampoerann'a telor Bourbon, goela panili, segala barang ang terpakai oleh koki nomor satoe Satoe bus isi 4 Kilo bers' dengan atoe-rann'a dan kirimnja pranko f 15.— Potongan di kasi, katoe pesan han'ak. 5055

JOH. B. CHOLTEN, Brouwersgracht 288, AMSTERDAM.

Electrische- en Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
GEZ. v. d. BOSCH & Co.
Dirk Hoogenraadstr. 168, Scheveningen

Eigen waterinstallatie
Beslist zacht water

ZENDT PRIJSCOURANT OP AANVRAAG
Speciaal ingericht voor het wasschen van GORDIJNEN en FIJNGOED

J. H. STRIK & ZONEN
POELIER - DEN HAAG
CH. BOURBONPLEIN 24a - TELEFOON 71891
PAVILJOENSGRACHT 16 - TELEFOON 13252
Eigen Mesterij te Wassenaar, Papelaan, Tel. Wassenaar 153

PRIJSCOURANT.

ZWARE HEIHAZEN	f 3.50 tot f 4.—
FA SANTEN	f 2.50 tot f 2.75
WILDE EENDEN	f 1.25 tot f 1.50
TALINGEN	f 0.60 tot f 0.80
SMIENTEN	f 0.70 tot f 0.90
JONGE PATRIJZEN	f 1.80 en f 1.80
OUDE PATRIJZEN	f 0.80 en f 0.90
BRAADKIPPEN	f 1.25 tot f 2.—
POULARDEN	f 2.25 tot f 3.50
SOEPPIPPEN	f 1.50 tot f 2.—
JONGE DUIVEN	f 0.60 tot f 0.80
KORHOENERS	f 2.25 tot f 2.50
WILDE KONIJNEN	f 1.— tot f 1.25

Schoonmaken van alle soorten Wild en Gevogelte, zeer billijk en net.

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

UTRECHT.

Beteekent: Toezicht Op Kinderen Uit Nederlandsch Indië.

TOKUNI zoekt voor kinderen uit Indië een geschikt gezin in Holland, is een financieele tusschenschakel tusschen de ouders in Indië en de pleegouders in Holland, controleert het gezin en het kind, zorgt voor het kind, ook in de vacantes, houdt geregeld briefwisseling met de ouders in Indië en staat de pleegouders bij in alle ernstige gevallen, het kind betreffende. Haar vertegenwoordigers in Indië worden telegrafisch op de hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het kind betreffende.

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volksredicelwezen te Weltevreden, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerakarta te Solo, Dr. J. G. J. A. Maas, Medan, Fred. Oudschans Den'z, Paramaribo, Suriname, J. H. Perret Gentil, Willemstad, Curacao, en door den Directeur van TOKUNI, tevens Directeur van de Maatschappij „ZANDBERGEN” te Amersfoort. 5062

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezinsverpleging van kinderen zonder onderscheid van leeftijd, stand en gezindte, die het ouderlijk huis moeten missen.

Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaatschap (f 5.— p. j.) of als begunstiger (f 2.— p. j.)

DIRECTEUR Jhr. W. A. ORTT. AMERSFOORT.

T. H. TIEMAN
Horlogemaker
voorh. Chef b. d. Heer A. B. Thiemessen
SPECIAL ADRES
voor het herstellen van afgekeurde-, antieke- of kunstige Urwerken
Pieterstraat 23, Den Haag
nabij de Prinsstraat 5218

CASSA MARIS
 Bedden- en Meubelmagazijn
 NEPTUNUSSTRAAT 76-78
 DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier
 voor Stoffeerdery,
 Bedden, Matrassen en Markiezen

GEBR. v. EGMOND
 H. Zwaardercroonstr. 130, Tel. 71639
 DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
 Levering van alle soorten planten
 — Vraagt gratis prijsopgaaf —

VERKOOPHUIS
 Groot Hertoginnelaan 101
 SPECIAAL VOOR INDISCHE FAMILIES
 INGERICHT
 Bestaat ruim 25 jaar
 DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

C. H. ERNENS, Kleermaker
 Valeriusstraat hoek Danckertstr. Tel. 34836
 DEN HAAG

bericht de ontvangst der nieuwste
Engelsche en Schotsche Stoffen
 voor het Winterseizoen
 Matige prijzen Prima uitvoering

Tevens gelegenheid voor
 veranderen en oppersen
 uwer garderobe

Het soliedst adres
 voor Electriche benodigdheden
 en Installeeren van electriche
 geleidingen, is

M. A. VROLIJK
 Thomsonlaan 41 Telef. 35618
 'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

GROOTE UITVERKOOP
 VAN EEN PARTIJ WOLLEN VESTEN

Dames Vesten f2.98, Kinder Vesten f1.98, Wollen Jongens Truien f1.49, Zijden Tricot Japonnen f8.50, Zijden Tricot Casa-que, chic gegarneerd f8.50, 3/4 lang moderne Wollen Mantels f6.50, lange gebreide Mantels zonder bont f11.75, keurig chique Mantels met bont f12.95, Dames Kousen 29 cents, alle kleuren Zijden Dames Kousen nu 98 cents, extra mooie kwaliteit Heeren Pyama's waschechte flanel streepen f3.98, Kinder Pyama's, zeer goedkoop, alle maten. Alle voorradige Flanelen goederen zoals Combinations, Hemden, Pantalons en Nachthemden worden tegen spotprijzen opgeruimd. Enz., enz. Al onze voorradige goederen moeten beslist opgeruimd worden wegens plaatsgebrek om onze zomervoorraden aan te vullen. Bezoekt ons

MAGAZIJN „DAHEEMA“
 WITTE DE WITHSTRAAT 95a - DEN HAAG
 hoek van Diemenstraat, halte lijn 5.

GEOPEND

MAISON VERBAAN
 MODERNE DAMESKAPSALON
 MASSAGE - MANICURE - PEDICURE

PR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

sche commissie. Wat zij als heel gewone middelen beschouwen, of willen doen beschouwen, om de bewoners te doordringen van het belang om voor Chili te stemmen, wordt door de commissie niet als zoodanig aanvaard. De ontstemming van Chileensche zijde is zeer groot; in stede van met eerlijke onpartijdigheid treedt, wordt beweerd, de commissie ten voordeele van Peru op; zelfs gaan er stemmen op om onder deze omstandigheden de volksstemming niet te laten doorgaan. Blijkbaar ziet generaal Pershing in dat het bereiken van het beoogde doel niet is verzekerd. Komt 't niet tot een volksstemming, of heeft deze wel plaats, doch onder omstandigheden waarin de verliezende partij reden of aanleiding zal zoeken om het resultaat niet geldig te verklaren, dan is er voor niemand eenige eer te behalen, en dan zal er op zeer ongewenschte wijze afbreuk worden gedaan aan de arbitrage-gedachte.

Pershing is „wegens ziekte” naar New York teruggekeerd. Het is volstrekt niet onwaarschijnlijk dat de toestanden in Tacna-Arica ongunstig op zijn gezondheid hebben ingewerkt. Hughes zou dan de diagnose voor het Chili-Peru geschil niet zuiver gesteld, het geneesmiddel niet gevonden hebben en Pershing zou hiervan het medeslachtoffer zijn geworden.

Intusschen zijn de overige leden der commissie nog in functie en blijft men doende de volksstemming te organiseren.

Hoort men hier over eenigen tijd hoe het daar verder geloopt is, dan weet men waar het om gaat.

Het hier voorafgaande bleef de vorige week liggen, door gemis aan plaatsruimte. 't Zou anders precies op tijd geweest zijn, ter toelichting bij op 7 en 8 Januari in de bladen opgenomen berichten.

Uit Arica wordt bericht dat te Tacna in Chili onlusten hebben plaats gehad tusschen de Chileensche bevolking en 36 ambtenaren voor de volksstemming uit Peru. De ambtenaren vluchten in het huis van generaal Pazarro, die de stercampagne voor Peru leidt en de bevolking verklaart, dat de generaal van het balkon van zijn huis op de menigte heeft geschoten. Bij dit gevecht zijn vijf personen gewond o.w. de Chileensche prefect van politie. Een auto werd door de menigte aangevallen en omvergeworpen, waarbij verscheidene Peruanen gewond werden.

In plaats van den afgetreden generaal Pershing is de generaal-majoor Lassiter benoemd tot voorzitter der Amerikaansche commissie van toezicht bij de volksstemming, waardoor het grensgeschil zou moeten worden opgelost.

Blijkt hieruit dat president Coolidge zijn hand niet van de zaak heeft teruggetrokken, de gemelde incidenten doen toch vreezen, het warme bloed van de Zuid-Amerikanen in aanmerking nemende, dat de volksstemming de eindelijke bevrediging nog niet zal vermogen te brengen.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Amsterdam.

De leden van deze afdeling, die hunne kinderen op Zaterdag 23 Januari a.s. in de gelegenheid willen stellen de reis met het D. S. S. „Patria” van Rotterdam naar Batavia op de film mede te maken, worden verzocht zoo spoedig mogelijk aan den Secretaris op te geven op hoeveel plaatsen gerekend moet worden.

De Secretaris voornoemd,

L. D. PETIT,
 Saxenburgstraat 34, Tel. 22490.

Afdeling Apeldoorn.

JAARVERGADERING op Woensdagavond 27 Januari kwart voor acht, in het gebouw der Coöp. Landb. Hand. Verg., Stationsstraat.

1. Opening; notulen; mededeelingen.
 2. Jaarverslag; rekening en verantwoording.
 3. Verkiezing van twee bestuursleden. Voorgesteld zijn: Mevr. M. L. v. Blijenburgh en de Heer J. Eigenhuis. Pauze met thee.
 4. „Indië en Wij.” Voordracht met lichtbeelden door den Heer J. C. Baars.
 5. Rondvraag; sluiting.
- Entrée voor leden en begunstigers vrij.
 Introductie van belangstellenden voor deze vergadering ook vrij.

Leden en begunstigers van de afdeling Apeldoorn, komt op deze vergadering, want het is voor het bestuur niet bemoedigend als ge ontbreekt op de vergadering, waarop het verantwoording aflegt van hetgeen het in het afgelopen jaar deed en mededeelt, wat het in het komende werkjaar denkt te doen. Hebt ge iets op te merken, of een wensch te uiten, doe het op deze vergadering, die bij uitstek geschikt is om het contact tusschen leden en bestuur te behouden.

Breng vooral iemand mee, waarvan ge weet, dat hij of zij belangstelt, en..... tracht hem of haar te bewegen lid te worden.

HET BESTUUR.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

Heeren Secretarissen der afdelingen die, voor propaganda-doelinden, boekwerkjes welke bij het Informatie-bureau der Vereeniging verkrijgbaar gesteld zijn (zie pag. 16 K.W.) wenschen te ontvangen, gelieve hiervan opgave te doen aan het Secretariaat, Heulstraat 17.

H.H. Secretarissen en Penningmeesters (e.q. Secretarissen-Penningmeesters) worden herinnerd aan art. 5 van het Huish. Reglement der Vereeniging, aldus luidende:

Elk Afdelingsbestuur zendt jaarlijks vóór 20 Januari aan het Hoofdbestuur eene alfabetische naamlijst der leden van de afdeling op 1 Januari, met vermelding van ieders contributie of bijdrage en adres, benevens een opgave van de bestuursleden met vermelding van functie en een opgave van ingestelde commissiën met vermelding der commissieleiden.

Elk Afdelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 1en Maart aan het Hoofdbestuur:

- a. het verslag over het afgelopen jaar, met vermelding van den toestand op 31 December van het vorige jaar en der resultaten welke verkregen zijn door inrichtingen, door de afdeling in het leven geroepen;
- b. eene geldelijke afrekening, ingericht volgens door het Hoofdbestuur vast te stellen (of bereids goedgekeurd) formulier;
- c. eene opgave van onderwerpen, welke de afdeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behandeld wensch te zien;
- d. een kandidatenlijst, houdende opgave van een dubbeltal kandidaten voor de mogelijk voor de afdeling openvallende plaatsen in het Hoofdbestuur.

Van het Informatie-Bureau:

OPGAVE VAN MET VERLOF UIT INDIE AANGEKOMEN AMBTENAREN.

- A. van der Burgh, 2e officier bij de Gouv. Marine, Den Haag, Engelenburgstraat 53.
- J. C. Wiggelinkhuizen, controleur 2e kl. bij den P.T.T.-dienst, Utrecht, Lange Smeestraat 39.
- J. J. G. Poell, onderdirecteur bij het Gevangeniswezen, Leiden, Papegraacht 12.
- J. W. Kwak, controleur 1e kl. bij den P.T.T.-dienst, Doorn, p/a. G. Stroman, Huize „Ne Despera”.
- C. W. Hündling, hoofdagent van politie 1e kl., Lijnbaangracht 74, Amsterdam.
- Mevr. P. W. M. de Kuijper geb. Weise, onderwijzeres 3e kl. bij het O.E.L.O., Den Haag, Antonie Duijckstraat 90.
- J. A. E. Halkema, commissaris van politie 1e kl., Den Haag, Hugo de Grootstraat 3.
- A. Klootwijk, politie-opziener 1e kl. bij de Alg. Politie, Barendrecht.
- J. A. Battaerd, refendaris 1e kl. bij de Staatsspoor- en Tramwegen, Wieringen, p/a. Notaris H. Obreen.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

1º. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

TELEFOON 2353 TELEFOON 2353

„GARAGE ARNHEM” - Utrechtscheweg 156, ARNHEM
LUXE VERHUURINRICHTING
 Electriche Reparatie-inrichting. Levering van elk merk Auto, Motor of Rijwiel. Stalling, Boxes, Benzine Pomp, Stock Goodyear Banden. — Free air station.
J. F. BLOMMESTIJN
 TELEFOON 2353 TELEFOON 2353

Haagsche Steenkolen Mij v/h J. KEMPS
HOFLEVERANCIER
 Hoofdkantoor Z.-O. BUITENSIJGEL 170 - Telef. No. 72180.
 Alle soorten prima kwaliteit brandstoffen.
PRIJSCOURANT OP AANVRAGE. 5205

Fa. L. J. J. HAZELZET
 Slachthuisakade 1 — DEN HAAG — Tel. 10957
ANTHRACIETNOOTJES
 in papieren, stofvrije verpakking, Stof- en Steenvrij;
 verzegelde sluiting; geen kolenbergplaats; gemakke-
 lijk hanteerbaar. — 5087 **VRAAGT PRIJSCOURANT.**

INHALATORIUM EN MASSAGE-INTRICHTING
 aangesloten bij de Vereenigde Asthma-Inhalatoria te Keulen
TELEF. 13185 C. E. FESELL GIRO 120151
NASSAULAAN 2a - DEN HAAG

- a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdkarte;
 - b. onderwijzer of onderwijzeres bij het M.U.L.O., in het bezit van de hoofdkarte en van bijakten,
 - c. leeraar (leerares) M.O. Nederlandsch (doctoren of doctorandi Ned. letteren genieten de voorkeur);
 - d. leeraar (leerares) M.O. Fransche taal (volledig bevoegd);
 - e. leeraar (leerares) M.O. Duitse taal (volledig bevoegd);
 - f. leeraar (leerares) M.O. Engelsche taal (volledig bevoegd);
 - g. doctor of doctorandus klassieke letteren voor de V.H.O.-afdeeling der Alg. Middelb. School te Bandoeng;
 - h. Gouvernementsarts bij den dienst der volksgezondheid (dienstverband 3 of 5 jaren);
 - i. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst).
20. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:
- a. 1 hoofdonderwijzer;
 - b. 2 hoofdonderwijzeressen;

MINISTERIE VAN KOLONIEN.
Verpleegsters bij den dienst der Volksgezondheid in N.-I.
 Ter vervulling van de betrekking van verpleegster bij den dienst der Volksgezondheid in Nederlandsch-Indië moeten derwaarts worden uitgezonden gediplomeerde verpleegsters, die liefst niet ouder dan 35 jaar zijn.
 Voor nadere inlichtingen zich te wenden tot de 9e Afdeling A.B. (Personeele zaken, burgerlijke dienst) van het Ministerie van Koloniën.

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:
 A. van der Hoeven, De Genestetstraat 39rood, te Dordrecht, als leeraar bij het Openbaar Middelbaar Onderwijs.

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balzi, Sumatra's Oostk.

Mutatiestaat van 6 tot 13 Januari 1926.

- Nieuwe Leden :**
- Jhr. J. Six, Amsterdam, Vondelstraat 21. f 5.—
 - H. Paulides, Kunstschilder, Amsterdam, 1ste Helmersiraat 229. f 5.—
 - Mevrouw F. A. Ebeling-Launy, Rotterdam, Heemraadsingel 299. f 5.—
 - Mevrouw J. Ebeling, Rotterdam, Heemraadsingel 299. f 5.—
 - N.V. West-Indische Vruchtenproducten en Vruchtenconserveerhandel „Surinaam“, Rotterdam, Schiedamsche Weg 171 B. f 5.—
 - J. W. Verloop, Velp, Zuttsche Straatweg 8. f 5.—
 - E. J. W. Basset, Den Haag, Elksiraat 8. f 5.—
 - C. R. C. Isselt, Den Haag, Jozef Israëllaan 9. f 5.—
 - J. Ph. Freyss, oud-Hoofdambtenaar B.B., Den Haag, Imhoffplein 1. f 5.—
 - S. Kal, Alphen a/d. Rijn, Prins Hendrikstraat 27a
 - I. F. D. Gerungan, O. Hfd. Agent N.-I. Spaarbank te Tondano
 - Teungkoë Moesa, Districtshoofd te Tandjong-Balei (S. O. K.). f 10.—
 - Ir. J. G. Pouw, Administrateur B. P. M. te Tjepoe (res. Rembang). f 6.—
 - F. W. Karthaus, Administrateur s.f. „Tjoekir“ te Djombang. f 6.—
 - Th. F. H. Zurhake, Agent Ned. Stoomv. Mij. te Soerabaja. f 6.—

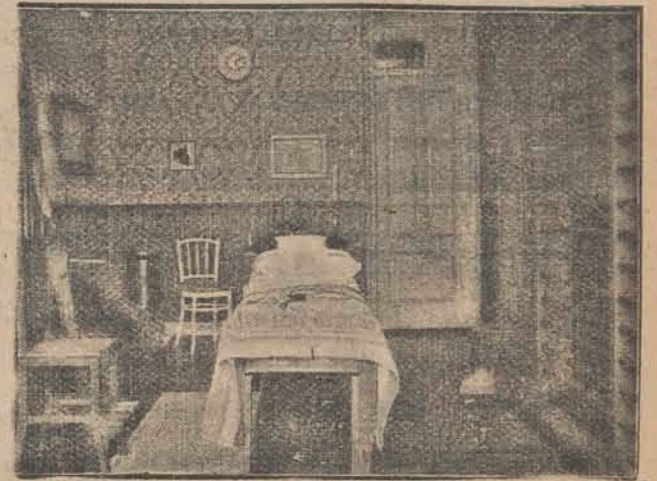
- Geïntroduceerd door:**
- Secretaris van de Afdeling Amsterdam.
 - Secretaris-Penningmeester Afdeling Rotterdam.
 - Eigen aanmelding. Secretaris-Penningmeester Afd. Arnhem. Den heer W. F. H. Schoenmaker, Den Haag. Den heer N. Anakram te Amsterdam.
 - Secretaris-Penningmeester Afd. 's-Gravenhage. Eigen aanmelding.
 - Eigen aanmelding.
 - Hoofdvertegenwoordiger O. en W. in Oost-Indië.

- Nieuwe Begunstiger :**
- Mr. L. F. A. Baron de Kock, Officier van Justitie, Tanah Abang West 70, Weltevreden. f 2.50
- Afschrijven :**
- Slamat Djojo Hoesodo, Inlandsch Arts, Amsterdam, Nassaukade 313 I.
 - Mevrouw M. W. van Ysselstein, Amersfoort, Hendrik van Viandestraat 5.

- Adresveranderingen :**
- W. H. F. Engelen, van: Rijswijk, Caan van Necklaan 289, naar: H.T.O. te 's-Gravenhage.
 - H. G. F. Jonker, Indoloog, Den Haag, van: Thomsonlaan 92, naar: Oleanderlaan 85.
 - P. Bergmeijer, thans Burgemeester te Almkerk (N.-Br.)
 - Fred. Oudschans Dentz, van: Paramaribo, naar: c.o. Mr. R. T. Thompson „Malvam“ 89 Priory Road, West Hill, Hastings, England.
 - H. Polak, oud-Ass. Resident, van: Sibolga, naar: Genève, Pension Coupier, Rue des Alpes 3-5.
 - R. Kuiken, Agent N.-I. Escompto Mij., van: Semarang naar: Weltevreden, Wilhelminalaan 10.
 - C. Swarts, Onderwijzer M.U.L.O., Weltevreden, van: Viosplein Zuid 11 naar: Palmenlaan 4.

- W. Rehbock, Amsterdam, van: Tenierstraat 5 II naar: Joh. Vermeerstraat 73 II.
- D. A. Bant, Leeraar N.-I. A. S., van: Amsterdam, van Breestraat 120B naar: Soerabaja, p/a. den heer E. C. Tänzler, Sumatrastraat 39.
- Prof. Dr. N. J. Krom, Leiden, van: Groenhovenstr. 9 naar: Witte Singel 18.
- Ch. Monod de Froideville, van: Leiden, Aalmarkt 9, naar: Den Haag, Archimedesstraat 62. f 5.—
- B. Alkema, Predikant, van: Maarssen naar: Soest. f 2.50 (Afd. Utrecht).
- Mas Soemito, Amersfoort, van: Bernulfusstraat 10 naar: Kapelweg 120.
- L. C. Westenenk, Oud Lid van den Raad van Indië, van: Deventer, Bergschild 37, naar: Scheveningen, Gentsche straat 131. f 5.

Ter behandeling van Asthma, Bronchitis, Kinkhoest, Stembandaandoeningen, enz. enz. Massage voor vermageringskuren, Rieumatische- en Jichtaandoeningen, enz. enz. Ook gezichts- en hoofdmassage. Electro-galvanische zwak-stroom-behandeling met het Wohl-muth-apparaat voor zenuwaandoeningen en slechte bloedsomloop. Verwijderen van wratten en ontharing.
OOK AAN HUIS TE ONTBIEDEN
 Spreekuur 9—12 en van 2—5 uur, en volgens afspraak.

INTRICHTING VOOR HEILGYMNASTIEK EN MASSAGE
DUNKLERSTRAAT 70 - DEN HAAG - TELEF. 32191.
 Spreekuur dagelijks 2—3 uur.
 Mevr. J. H. SIKEMIER geb. Hermine Coeland.

*Doeltreffende
 reclame vereischt
 groote
 publiciteit*

WIJ VERVAARDIGEN
 ALLE soorten drukwerk met één uitzondering: het slechte.
 Een proef zal U overtuigen
 zooals zoovelen vóór U overtuigd werden en onze klanten bleven.
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

JAC. KOETSIER
 Fahrenheitsstraat 772, hoek Larixlaan
 Telefoon No. 36246.
 Magazijn van Koloniale Waren, Comestibles, Delicatessen en Fijne Vleeschwaren.
 LAGE PRIJZEN EN ZEER COULANTE BEDIENING.
 Orders worden aan huis opgenomen en voor 12 uur bezorgd.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIJEN : : CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gawe overkomst

VERLOFGANGERS
 wanneer U zich in Den Haag vestigt
 vraagt dan eens prijsopgaaf voor **ALLE**
Electrische Artikelen aan bij:
K. C. CREMER Aert v. d. Goesstraat 10 Den Haag
 Telefoon 54325

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Te!. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN. 5022

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen, Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamedrukkerwerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat *slecht reclamedrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn.*
 Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag: **S**
N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Hotel „De Twee Steden" Restaurant „De Twee Steden"
Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 1-951 - 10062 's-Gravenhage
FAMMIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD THE DANSANT - DINER CONCERT ROEMEENSCH ORKEST 5251
 SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 UITSTEKENDE KEUKEN GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST".
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jonge lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.
INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl.-Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIËZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de dame J. Franco Mendes-Calisch en L. Kappijne van de Coppello-Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag van 2-4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoemedede voor verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerrijken en Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Suikerrijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De Indische dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
Serie III. No. 1. Over Bali en zijne bewoners. 2. Bevolving in Nederlandsch-Indië. 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië. 4. Indische Scholen onder de Oost Indische Compagnie.	Serie IV. No. 5. Nederlanders in Indië. 6. Het Nederlandsch-Indisch Volksceremonieelwezen. 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië. 8. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den oofdverlegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balel, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerende dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetzelaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248